

A decorative border in a light blue color frames the page. It features two prominent columns on either side, topped with ornate capitals and entwined with leafy vines. A large, pointed arch spans across the top, supported by the columns. The arch's interior contains the main title text. The entire border is rendered in a fine, engraved style.

könyv
könyvtár
könyvtáros

1997
február

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

1997. február

Tartalom

Könyvtárpolitika

Bariczné Rózsa Mária: A közkönyvtárak fejlesztési programjának állása ..	3
Fókuszban a könyvtár (NKA pályázat nyertesei)	9

Extra Hungariam

Koltay Tibor: A könyvtárostól a műszaki szerkesztőig	32
Nemes Erzsébet: Egymásra utalva (Olvasás és könyvtárkultúra határon innen és túl)	34
Papp József: A szlovéniai könyvtárak számítógépes hálózata és a mozgókönyvtári ellátás Muravidéken	43
Róth András: A múltó idő sodrában avagy rekvium a határon túli iskolai könyvtárakért	46
A Könyvtári és Informatikai Kamara hírei	55
Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz	57

Lapunk e számában az 1996. évi, Pekingben tartott IFLA konferencia résztvevői számára ajándékozott kötetből válogattunk kínai kalligrafikákat.

From the contents

Bariczné Rózsa Mária: State of the art of the development programme of public libraries (3);

Erzsébet Nemes: Reading and library culture in Hungary and among the Hungarian population of neighbouring countries (report and conference papers) (34).

Cikkeink szerzői

Bariczné Rózsa Mária, az MKM tanácsosa; *Koltay Tibor*, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója; *Nemes Erzsébet*, a KSH Könyvtárának munkatársa; *Papp József*, a Területi és Tanulmányi Könyvtár (Muraszombat) munkatársa; *Róth András*, a Benedek Elek Tanítóképző (Székelyudvarhely) könyvtárosa

Szerkesztőbizottság:

Borostyániné Rákóczi Mária, Poprády Géza, dr. Skaliczki Judit

Szerkeszti:

Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1054 Bp., Hold u. 6. – Telefon: 153-3763

Közreadja: a Könyvtári és Informatikai Kamara, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Poprády Géza**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Készült az OSZK Nyomdaüzemében

Felelős vezető: **Burány Tamás**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív. Munkaszám: 97.063

Lapunk megjelenéséhez támogatást kaptunk a Nemzeti Kulturális Alaptól

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár

Előfizetési díj 1 évre 2400 forint. Egy szám ára 200 forint

HU-ISSN 1216-6804

A közkönyvtárak fejlesztési programjának állása

A művelődési tárca folytatni kívánja a közkönyvtárak fejlesztésére kidolgozott program megvalósítását. Hosszú távú megoldást természetesen ezen a területen is a **könyvtári ellátásról szóló törvény** elfogadása, ill. az e törvényben megfogalmazott állami és önkormányzati feladatok végrehajtása és e feladatok ellátását biztosító központi támogatások rendszere jelenthet majd. A törvény koncepcióját – a kormányprogramnak megfelelően – elkészítettük, hamarosan megkezdjük a tárcaközi egyeztetést és az önkormányzati szövetségekkel való tárgyalásokat, így a törvény tervezete még ez év tavaszán a kormány, ill. a parlament elé kerülhet.

A törvény elfogadásáig, ill. a törvény elfogadásától függetlenül is szeretnénk azonban olyan programokat megvalósítani, amelyek elősegítik a közkönyvtárak jobb működését, s ezzel együtt az állampolgárok információhoz és művelődéshez való jogának érvényesítését.

Az elmúlt év során

- közreműködtünk abban, hogy a Nemzeti Kulturális Alap 150 millió forinttal külön keretet hozott létre elsősorban a lakóhelyi könyvtárak fejlesztésére,
- a törvény koncepciójával összhangban módosítottuk a minisztérium és az önkormányzatok kapcsolatainak kereteit és módjait, ennek érdekében meghirdettük a Könyvtárpártoló Önkormányzat cím (és az ezzel járó támogatás) elnyerésének lehetőségét,
- létrehoztuk az ún. desiderata-listát, melynek segítségével a könyvtárosok szavazatai alapján elősegítjük olyan művek megjelentetését, melyek a leginkább hiányoznak az olvasók tájékoztatásához, és ezeket kedvezményes áron juttatjuk el a könyvtárakba.

Szintén az elmúlt év során sikerült lehetőséget teremtenünk arra, hogy a privatizációs kamatbevételekből rendelkezésünkre álló **56 millió forintos keret** terhére *minden* megyei és városi könyvtár (és fővárosi kerületi főkönyvtár) számára 250 ezer forintot utalunk át, mellyel elsősorban a városi könyvtáraknak az országos könyvtári-informatikai rendszerhez való csatlakozását szeretnénk elősegíteni.

Ma a 206 városban a könyvtárak jelentősen különböző működési feltételekkel állnak olvasóik rendelkezésére. A művelődési tárca felelőssége elsősorban az ún. alapszolgáltatások (helybenolvasás, kölcsönzés, naprakész tájékoztatás stb.) biztosításának elősegítésére vonatkozhat. Ennek érdekében szeretnénk egyrészt növelni e könyvtárak állománygyarapítási kereteit, másrészt kiterjeszteni a számítógépes hálózatokhoz való csatlakozás feltételeinek megteremtését. E cél érdekében a könyvtárak fenntartóival folyamatos párbeszéd kialakítására van szükség.

A 250 ezer forintos támogatásról január első napjaiban kapta meg minden városi könyvtár az értesítést. Kaptak egy megállapodás-tervezetet, melynek kitöltése és visszaküldése után kerülhet sor az átutalásokra. **A könyvtár igazgatójának olyan fejlesztési programot kell kidolgoznia, mellyel elsősorban az olvasók naprakész tájékoztatását biztosíthatja.** Így elsősorban számítógépek és ezek perifériáinak beszerzése, már meglévő gépek bővítése, hálózati csatlakozás, vagy CD-ROM-leolvasók kialakítása stb. Az országos rendszer kiépítése szempontjából fontosnak tartjuk azt is, hogy a városi könyvtárak saját megyéjükön (vagy régiójukon) belül léphessenek közvetlen kapcsolatba egymással, ill. más típusú könyvtárakkal vagy információk központokkal és nem utolsósorban – ahol a műszaki lehetőségek adottak – minél előbb tegyék lehetővé az olvasók számára az Internethez való kapcsolódást. Ennek érdekében a városi könyvtár igazgatójának fejlesztési elképzeléseit véleményeztetnie kell a területileg illetékes megyei könyvtár szakembereivel, pontosan azért, hogy a beszerzéseket összehangoltan – a már meglévő adottságok figyelembevételével – és lehetőleg együttesen valósítsák meg. A fejlesztések kialakítása a legtöbb esetben plusz működési költségeket is igényel, ezért a könyvtárnak be kell szereznie a fenntartó kötelezettségvállalását is.

Mint említettük, 1996-ban a Nemzeti Kulturális Alap elkülönítetten 150 millió forintot osztott fel a lakóhelyi könyvtárak fejlesztésére. Ebből jelentős mértékben sikerült egyrészt az állománybeszerzéshez hozzájárulni (101 millió forinttal), másrészt elősegíteni a telekommunikációs kapcsolatok megteremtését: 169 községi és városi könyvtár kapott 150-200 ezer forintot, összesen 29 millió forint értékben. A minisztérium által adott 250 ezer forinttal együtt most végre jelentős előrelépést érhetünk el az ország könyvtári ellátásának gerincét képező városi könyvtárak informatikai fejlesztésében.

1997-ben folytatjuk a „**Könyvtárpártoló Önkormányzat**” cím elnyerésére kiírt pályázatunkat, és új programot indítunk a könyvtárak **állománygyarapítási kereteinek érdekeltsgnövelő támogatására.** Mindkét programról a Művelődési Közlönyben, a Pályázati Figyelőben és az Autonómia című önkormányzati tájékoztatóban adunk részletes tájékoztatást.

A „Könyvtárpártoló Önkormányzat – 1996” cím elnyerésére kiírt pályázat értékelése

A művelődési tárca az elmúlt évben először hirdette meg a Könyvtárpártoló Önkormányzat cím elnyerésének lehetőségét.

A pályázat **célkitűzése** volt:

- a lakóhelyi könyvtári ellátást biztosító önkormányzatok figyelmének a könyvtárakra irányítása,
- a könyvtárfenntartásra – és ezen belül a könyvtári dokumentumok beszerzésére – fordítható összegek emelésének motiválása, ennek érdekében a kiemegaslóan magas beszerzési kereteket biztosító önkormányzatok jutalmazása,

- tapasztalatok gyűjtése a kulturális tárca által kezdeményezendő, a lakosság könyvtári ellátásának fejlesztését szolgáló motivációs eszközök kidolgozásához,
- a könyvtári ellátásról szóló törvénytervezet elkészítéséhez tájékoztató adatok begyűjtése.

Tisztában vagyunk azzal, hogy az önkormányzatok könyvtárfenntartó- és működtető tevékenységüket forráshiányos helyzetben és elavult jogi szabályozás keretei között végzik, és e problémát nem ezzel a pályázattal, hanem a könyvtári ellátásról szóló törvénnyel lehet csak megoldani. E pályázati lehetőségek tehát kiegészítő szerepet szánunk.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy felhívásunkra több mint 300 önkormányzat jelentkezett. Sajnos a rendelkezésünkre álló összeg kevés volt ahhoz, hogy valamennyi pályázókat jutalomban részesítsük. 1997-ben e pályázatot remélhetőleg differenciáltabb kategóriák szerint és jelentősen nagyobb összeggel hirdethetjük meg.

Összesen 301 helyi önkormányzat,

- a községek 7%-a (210),
- a városok 39%-a (77),
- a megyék 45%-a (8) és a főváros (+ 5 kerületi önkormányzat)

adta be pályázatát, melyek alapján kijelenthetjük, hogy a pályázat lebonyolítása eredményesnek tekinthető. Az eredetileg meghirdetett 1–2–3. helyezésem túl – tekintettel a szép számú jelentkezésre –, címet és támogatást kaptak a 4–5. helyezettek is, és különdíjat adományoztunk, szintén kategóriánként, azoknak az önkormányzatoknak is, akik az elmúlt évhez viszonyítva a legmagasabb %-ban emelték könyvtáruk állománygyarapítási keretét.

A megyei összesítések alapján a legtöbb pályázat Zala, Somogy, Pest és Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből érkezett, a legkevesebbet küldték Tolna, Békés, Vas és Baranya megyéből. Ezek az adatsorok alapvetően nem az adott megye településeinek számával arányosak, hanem elsősorban annak függvényei, hogy a településen alkalmazott könyvtárosok mennyire kvalifikáltak, figyelik-e a pályázati kiírásokat, és milyen viszonyban vannak az önkormányzat vezetőivel, ill. az önkormányzatok vezetői mennyire tartják fontosnak könyvtárukat. Az arányok kialakulásában nagymértékben meghatározó szerepet játszott az is, hogy a megyei könyvtár, mint hálózati központ, felhívta-e a pályázati lehetőségre a könyvtárosok (vagy a polgármesterek) figyelmét.

Miután a pályázatot önkormányzatok számára írtuk ki, így – az önkormányzati és hatásköri törvények alapján – a pályázat benyújtásáról a képviselő-testületeknek kellett döntenie. 94 pályázat mégis úgy érkezett, hogy nem közölték a képviselő-testületi határozat számát. Ez azt jelzi, hogy a polgármesteri hivatalok jelentős részében nincsenek tisztában a különböző feladat- és hatáskörökkel, illetve nem tartották fontosnak ebben az esetben a feladatkörök pontos betartását. Pályázatunk szempontjából ez most természetesen nemcsak formai kérdés, hiszen az egyik célkitűzésünk volt a figyelemfelkeltés, hogy a képviselő-testületek tagjai tekintsék át könyvtáruk helyzetét és (esetleg) az elnyerhető támogatás reményében emeljék a beszerzési keretek összegét. Konkrét „haszonról”, vagyis

plusz támogatás odaítéléséről 17 esetben kaptunk – könyvtárosoktól szóbeli – tájékoztatást, amely már így önmagában is jelentős eredménynek számít.

Az önkormányzatok 1993-ról 1994-re még összesen 117 millió forinttal, 1994-ről 1995-re már csak összesen 5 millió forinttal emelték a könyvtárak beszerzési kereteit, és e tendenciát tarthatatlannak ítéljük. A beadott pályázatok alapján 1995-ről 1996-ra nagyobb mértékű emelkedést prognosztizálhatunk: a 301 pályázó (az önkormányzatok 10%-a) átlagosan 25%-kal emelte a beszerzési kereteket, s ez a számadat már önmagában is igazolja e pályázat ösztönzőerejét.

Tájékoztató adatként rákérdeztünk a **könyvtárak gazdálkodási jogkörére**: a 301 könyvtár közül:

– önállóan gazdálkodó költségvetési szervként működik	54
– részben önálló gazdálkodó	110
– részjogkörrel gazdálkodó	105
– az adott polgármesteri hivatal költségvetésében szakfeladatként szerepel	31

A pályázók közül csak 1 könyvtár működik az önkormányzat(ok) közvetett fenntartásában: Jászszentlászló és Móricgát Önkormányzata (Bács-Kiskun megye) közösen hozta létre a Jóléti Szolgálat Alapítványt, s ennek keretében működtetik könyvtárukat. Mivel a könyvtári ellátásról szóló törvénytervezet tárgyalása során meg kell vizsgálnunk a könyvtárak jogi státuszának és gazdálkodásának, illetve a különböző szervezeti keretekben való működés lehetőségének a kérdését is, ezért e könyvtár tartalmi munkájáról, a gyűjtemény tulajdoni jogállásáról részletes tájékoztató anyagot kértünk, s ennek tapasztalatait is felhasználjuk a törvény-koncepció készítésekor. Az viszont, hogy a **301 önkormányzati könyvtár közül 300 költségvetési szervként, ill. szakfeladatként működik**, mindenképpen azt jelzi, hogy az önkormányzatok nem kísérleteznek a könyvtárak fenntartásának és működtetésének különböző szervezeti keretek (KHT, közalapítvány stb.) közötti megoldásával, és óvakodnak attól, hogy a könyvtári állomány tulajdonjogát alapítványnak vagy egyéb szervezetnek átadják. Az ún. közművelődési normatíva beolvasztásának ellenére, ill. e nevesítés megszüntetésétől függetlenül tehát az önkormányzatok alapvetően a költségvetés keretein belül oldják meg ennek a feladatnak az ellátását. (Az más kérdés, hogy ma már a legtöbb könyvtár mellett, ill. a legtöbb településen létezik köz- vagy magánalapítvány, melynek segítségével a költségvetésből nem finanszírozható fejlesztéseket támogatják.)

A településtípusok szerinti mechanikus kategorizálás több problémát vetett fel: az adatsorok alapján **kategóriánként előnyben részesültek azok, ahol kisebb a lakosság száma.** A több tízezres lélekszámú városok önkormányzatai szinte teljesen reménytelenül pályáztak, pedig pontosan ezekben a településtípusokban működnek a könyvtári ellátás szempontjából alapvetően fontos szolgáltatást nyújtó, legalább 100-150 ezer könyvtári dokumentummal rendelkező intézmények. A községek és városok közötti különbségtétel is problémát jelent: Devecser például mint nagyközség, 5570 fővel a községek között csak a 2. helyezést érte el, holott a ráfordítás szempontjából (360 Ft/fő) megelőzi a városok közötti első helyezést elért Balatonföldvárt (325 Ft/lakos), ahol 2308 fő él. A

結翰
墨緣

又天下士結翰墨緣此余之素志也
八七殘叟李韶哉

jövőre vonatkozóan célszerű megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a kategóriákat lakosságszám arányában hozzuk létre, vagy legalább a településtípusokon belül e szempont szerint alcsoportokra osszuk a pályázókat.

(E problémák jelentkezésével tisztában voltunk a pályázat kiírásakor is, de a jutalmazásra szolgáló csekély keretösszeg nem tett lehetővé nagyobb differenciálást.)

Problémát okoz a főváros besorolása is a megyék közé, amely mint fenntartó, gyakorlatilag városi önkormányzatként funkcionál, és adatsorai is ezt tükrözik. A fővárosi önkormányzat – az önkormányzati törvény alapján – önállóan gyakorolja a helyi önkormányzatokat megillető feladat- és hatásköröket, így a **kerületi önkormányzatok** nem könyvtár fenntartók, ezért pályázatukat a kiírás értelmében nem vehettük figyelembe. A fővárosi kerületek pályázási lehetőségét azzal teremthettük meg, hogy a jövőben nemcsak a könyvtárt fenntartó, hanem a könyvtárt támogató önkormányzatok is adhassák be pályázatukat. Ez esetben azonban a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár adatainál csak a fővárosi önkormányzat által biztosított összegeket kellene szerepeltetni, de ezt a könyvtár főigazgatója szerint nem tudják megoldani, mert az állománygyarapításra fordítható összeg tartalmazza a kerületek támogatásait is (ezek egyébként összesítve sem haladják meg a 10 millió forintot, s így a főváros első helyezését egyébként sem befolyásolták.)

A megyék és a főváros közötti jelentős különbség várhatóan felháborodást okoz majd a vidéki önkormányzatok körében (hiszen a főváros lakosai számtalan

egyéb típusú közkönyvtárt is használhatnak). Fontos tehát, hogy a művelődési tárca a vidéki könyvtárak felzárkóztatására külön fejlesztési programot dolgozzon ki.

A pályázatok elbírálásának szempontjai az űrlap alapján egyértelműek voltak: kategóriánként (községek, városok és megyei jogú városok, megyék és főváros) 1-2-3. helyezést kapnak azok, akik költségvetésből az egy lakosra jutó legmagasabb állománygyarapítási keretet biztosítják. Azonos összegek (ill. filléres eltérések) esetén az elbírálás második szempontja az 1995. évről az 1996. évre biztosított keret növekménye. A nyertesek nevének kihirdetése előtt a pályázatban szereplő adatokat ellenőriztettük az adott megyei könyvtár szakembereivel, így – a községek esetében – az eredeti rangsort módosítanunk kellett (több pályázó az intézmény teljes költségvetését szerepeltette, nemcsak a beszerzési keretet). A tervezett 6 millió forintos támogatást sikerült kiegészíteni még 1,2 millió forinttal, s így kategóriánként nem csak az első három, hanem az első öt helyezést elért önkormányzat kapott támogatást, valamint különdíjként – szintén kategóriánként – az első három helyezett önkormányzat is kapott címet és – csekélyebb mértékű – támogatást.

1996-ban tehát a következő önkormányzatok kapták a „Könyvtárpártoló Önkormányzat” címet:

	1995 Ft/lakos	1996 Ft/lakos	%	támogatás Ft
Községek:				
I. Máriakémetd (Baranya)	333	430	130	1 000 000
II. Devecser (Veszprém)	383	360	94	600 000
III. Kemeneskápolna (Vas)	298	305	103	400 000
IV. Révfülöp (Veszprém)	272	245.49		100 000
V. Ártánd (Hajdú-Bihar)	230	245.10	107	100 000
Városok:				
I. Balatonföldvár (Somogy)	152	325	214	1 000 000
II. Sásd (Baranya)	202	279	138	600 000
III. Bácsalmás (Bács-Kiskun)	141	211	150	400 000
IV. Jászapáti (Jász-Nagykun-Szolnok)	184	196.48	107	100 000
V. Tiszaújváros (Borsod-Abaúj-Zemplén)	200	195.84	98	100 000
Megyék, főváros:				
I. Budapest	51.74	66.03	128	1 000 000
II. Jász-Nagykun-Szolnok	19.65	20.23	103	600 000
III. Somogy (+ Kaposvár megyei j. város)*	16.01	18.77	117	200 000
IV. Bács-Kiskun	12.37	16.83	136	100 000
V. Baranya	10.27	14.00	136	100 000

* A két önkormányzat megállapodás alapján 50-50%-ban tartja fenn a megyei és városi könyvtárt.

Növekmény alapján különdíj:

	1995 Ft/lakos	1996 Ft/lakos	%	támogatás Ft
Községek:				
I. Zalacséb (Zala)	-	41	999	100 000
II. Szihalom (Heves)	22	151	667	60 000
III. Tószeg (Jász-Nagykun-Szolnok)	6.32	39.78	629	40 000
Városok:				
I. Jászárokszállás (Jász-Nagykun-Szolnok)	26	91	350	100 000
II. Dunaújváros (mj)	20	68	337	60 000
III. Tatabánya (mj)	12	34	287	40 000
Megyék:				
I. Hajdú-Bihar	4.63	7.27	157	100 000
II. Baranya	10.27	14.00	136.32	60 000
III. Bács-Kiskun	12.37	16.83	136.05	40 000

**Bariczné Rózsa Mária, tanácsos
MKM Közművelődési Főosztály**

Fókuszban a könyvtár

Tájékoztató az Év Pályázatának nyerteseiről

A Könyvtári Szakmai Kollégium 1996. október 31–november 1-jei ülésén elbírálta a „Fókuszban a könyvtár” című, speciális pályázatra beérkezett kérelmeket. Az elbírálás szempontjainak kialakításában – csakúgy, mint korábban a pályázati témák kiválasztásában – kikérte a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, valamint a Könyvtári és Informatikai Kamara különféle szervezeteinek véleményét.

*

Az 1996. szeptember 15-i beküldési határnápig 474 pályázat érkezett be, közülük a kollégium 345 pályázó számára ítélte meg vissza nem térítendő támogatásként 152 450 000 Ft-ot. (A közel 2,5 milliós többletet saját keretéből fedezte.)

Bár az akció eredményei csak a jövő esztendőben fognak megmutatkozni, a kollégium meggyőződése, hogy a Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága által biztosított különtámogatás jelentősen hozzájárult a hazai könyvtárügy korszerűsítéséhez.

A kedvezményezettek listáját a pályázati kiírás témaköreinek sorrendjében közöljük.

I. KÖNYVTÁRI ELLÁTÓRENDSZEREK KIALAKÍTÁSA ÉS MEGERŐSÍTÉSE

A témakör keretében a kollégium arra kívánta ösztönözni a kisebb települések önállóan életképtelen könyvtárait, hogy csatlakozzanak egy-egy nagyobb, általában a városi könyvtár által működtetett ellátórendszerhez. – A témakörre 84 pályázat futott be 125 millió Ft-os támogatási igénnyel. A kollégium 62 pályázónak közel 69 millió Ft-ot ítélt meg főként könyvbeszerzésre, illetve szállítóeszközre és távkapcsolatokra.

<i>Pályázó és pályázat</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Ady Endre Könyvtár (Hatvan) könyvtári ellátórendszer kialakításához	500 000 Ft
Balassi Bálint Könyvtár (Salgótarján) a megyei lakóhelyi könyvtári ellátási rendszer állományának javításához	2 000 000 Ft
Békés Megyei Könyvtár (Békéscsaba) könyvtári ellátórendszer kialakításához a békési könyvtárak regionális együttműködési köre által*	2 800 000 Ft
Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár (Szombathely) a város és vonzáskörzete ellátórendszerének működéséhez	600 000 Ft
Csepeli Autógyár Művelődési Központja (Szigetszentmiklós) a szakszervezeti intézmény áttelepítési költségeihez Szigethalomra, területi igények kielégítése céljából	1 000 000 Ft
Csuka Zoltán Városi Könyvtár (Érd) hálózati könyvtárak dokumentumállományának és technikai felszereltségének fejlesztéséhez	800 000 Ft
Dél-Alföldi Bibliotéka Könyvtár (Szeged) a könyvtári szolgáltatások minőségének fejlesztéséhez	500 000 Ft
Egressy Béni Művelődési Központ (Kazincbarcika) a könyvtári ellátórendszer megerősítéséhez	500 000 Ft
Eötvös Károly Megyei Könyvtár (Veszprém) a megyei könyvtári társulás állományának kézikönyvekkel való megerősítéséhez	1 100 000 Ft
Ezüst Bagoly Könyvtári Alapítvány (Budapest) önkormányzati (kórházi) könyvtárakat ellátó központ állományának bővítéséhez	1 000 000 Ft

Fejér György Városi Könyvtár (Keszthely) területi ellátórendszer megerősítéséhez	2 000 000 Ft
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (Budapest) a budapesti hálózat reference művekkel CD-ROM-on való el- látásához*	1 000 000 Ft
FSzEK I. Számú Régióközpontja (Budapest) az ellátórendszer kialakításának költségeihez*	1 000 000 Ft
FSzEK Dél-Pesti Régiója (Budapest) a régi számítógépes ellátórendszerének bővítéséhez*	500 000 Ft
FSzEK Észak-Pesti Régiója (Budapest) két tagkönyvtár műszaki és földrajzi gyűjteményének ellátó- rendszeri feladatokra való felkészítéséhez	1 000 000 Ft
FSzEK I., XI. és XXII. kerületi könyvtárai (Budapest) könyvek, CD-ROM-ok és fénymásoló beszerzéséhez*	500 000 Ft
Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár (Debrecen) ellátórendszer kialakításához a közművelődési könyvtári ellá- tás javítása céljából	2 500 000 Ft
Hild Viktor Városi Könyvtár (Szolnok) a városi hálózat állománybővítéséhez számítógépesítés segítse- gével	800 000 Ft
Huszár Gál Városi Könyvtár (Mosonmagyaróvár) a városi könyvtárak állományfejlesztésének költségeihez	1 500 000 Ft
Jókai Mór Városi Könyvtár (Pápa) a központi ellátás keretében megvalósuló községi ellátórend- szer megerősítéséhez	500 000 Ft
József Attila Városi Könyvtár (Zalaegerszeg) a városkörnyéki ellátórendszer megerősítéséhez	1 500 000 Ft
Juhász Gyula Városi Könyvtár (Gödöllő) az iskolai ellátórendszer könyv- és videoanyag beszerzésének költségeihez	600 000 Ft
Katona Lajos Városi Könyvtár (Vác) iskolai könyvtárak állománybővítéséhez ellátórendszer kereté- ben	600 000 Ft
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár (Győr) a megyei ellátórendszer megerősítéséhez számítógépes szolgál- tatásokkal	2 000 000 Ft
Közművelődési Intézet (Bácsalmás) CD-ROM adatbázisok és ilyen alapú médiák ellátórendszeré- nek kialakításához	500 000 Ft
Kresznerics Ferenc Könyvtár (Celldömölk) önkormányzati csererendszerre építő könyvtári együttműködés- hez	1 000 000 Ft

Madách Imre Városi Könyvtár (Balassagyarmat) az ellátórendszer megerősítéséhez szolgáltatási programok ki- juttatásával	500 000 Ft
Megyei-Városi Könyvtár (Kaposvár) a megyei ellátórendszer kiépítéséhez	2 000 000 Ft
Móricz Zsigmond Városi Könyvtár (Tata) a könyvtár által működtetett ellátórendszer fejlesztéséhez	700 000 Ft
Művelődési és Ifjúsági Centrum (Szécsény) a város és vonzáskörzete könyvtári ellátásának fejlesztéséhez	500 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Devecser) a könyvtár által működtetett ellátórendszer megerősítéséhez	1 500 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Vecsés) a könyvtári egységek könyvállományának bővítéséhez	500 000 Ft
Nagyközségi Művelődési Ház (Zalalövő) könyvtári ellátórendszer kialakításához	500 000 Ft
Pest Megyei Könyvtár (Szentendre) a könyvtári ellátórendszer kiépítéséhez	800 000 Ft
Petőfi Sándor Közművelődési Intézmény a városi és kistérségi könyvtárak ellátórendszerének erősítéséhez	800 000 Ft
Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kiskunfélegyháza) a városi és városkörnyéki ellátórendszer kialakításához	900 000 Ft
Simon István Városi Könyvtár (Sümeg) a városkörnyéki ellátórendszer megerősítéséhez	500 000 Ft
Somogyi Könyvtár (Szeged) a városi hálózat ellátórendszerének bővítéséhez	2 500 000 Ft
Soproni Egyetem Központi Könyvtára a város és vonzáskörzetének szakirodalmi információellátásá- nak javításához	2 000 000 Ft
Sylvester János Könyvtár (Sárvár) a könyvtári ellátórendszer megerősítéséhez	700 000 Ft
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szakszervezeti Könyvtárak Egye- sülése (Nyíregyháza) a dokumentum-ellátórendszer megyei kiépítéséhez	2 500 000 Ft
Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára (Székesfehérvár) a központ által működtetett ellátórendszer megerősítéséhez	1 000 000 Ft
Szakszervezetek Nógrád Megyei Könyvtára (Salgótarján) a könyvtár ellátórendszerének fejlesztéséhez	1 500 000 Ft
Szakszervezetek Baranya Megyei Könyvtára (Pécs) a megyei ellátórendszer és dokumentumállomány fejlesztésé- hez telefax kiépítésével	1 000 000 Ft

Tóth Menyhért Városi Könyvtár (Mórahalom) a dél-alföldi települések információs rendszerének megvalósításához	1 000 000 Ft
Városi Könyvtár (Tapolca) a tapolcai könyvtári ellátórendszer megerősítéséhez	1 000 000 Ft
Városi Könyvtár (Ajka) az ellátórendszer technikai eszközeinek bővítéséhez	500 000 Ft
Városi Könyvtár (Aszód) az ellátórendszer technikai korszerűsítéséhez	500 000 Ft
Városi Könyvtár (Budaörs) letéti könyvtár alapállományának létrehozásához	700 000 Ft
Városi Könyvtár (Dombóvár) kistérségi társulás ellátórendszerének kiépítéséhez	700 000 Ft
Városi Könyvtár (Győr) munkahelyi és városi ellátórendszer javításához	1 500 000 Ft
Városi Könyvtár (Kiskunhalas) a városi és kistérségi ellátórendszer javításához	1 000 000 Ft
Városi Könyvtár (Körmend) a központi ellátás színvonalának emeléséhez	1 000 000 Ft
Városi Könyvtár (Lenti) számítógépes ellátórendszeri nyilvántartáshoz	500 000 Ft
Városi Könyvtár (Monor) az iskolai ellátórendszer bővítéséhez	500 000 Ft
Városi Könyvtár (Nagykanizsa) szállítóeszköz, számítógép és szoftverek vásárlásához	1 500 000 Ft
Városi Könyvtár (Siklós) a könyvtári ellátórendszer bővítéséhez	2 000 000 Ft
Városi Könyvtár (Szentgotthárd) a könyvtári ellátórendszer fejlesztéséhez	800 000 Ft
Városi Könyvtár (Tatabánya) könyveszerzéshez és technikai eszközök vásárlásához	800 000 Ft
Városi Könyvtár (Törökszentmiklós) városi és városkörnyéki ellátórendszer fejlesztéséhez	1 000 000 Ft
Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár (Szolnok) a megyei ellátórendszer kialakításának költségeihez	2 500 000 Ft
Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár (Szolnok) a szakszervezeti könyvtár átvételéhez és hasznosításához	1 000 000 Ft

II. EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI HALLGATÓK ELLÁTÁSÁHOZ MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁRAKBAN

A felsőoktatás infrastrukturális beruházásának elmaradása egyre nagyobb terhet ró a közművelődési könyvtárakra. Ennek kompenzálására – az alapvető kézikönyvek és a szakirodalom többes példányainak beszerzésére – az 53 millió Ft támogatásra pályázó 99 könyvtár közül 68 kapott 32 millió Ft-ot.

<i>Pályázók</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Ady Endre Városi Könyvtár (Hatvan)	300 000 Ft
Babits Mihály Városi Könyvtár (Esztergom)	600 000 Ft
Balassi Bálint Könyvtár (Salgótarján)	1 000 000 Ft
Baranya Megyei Könyvtár (Pécs)	1 000 000 Ft
Békés Megyei Könyvtár (Békéscsaba)*	900 000 Ft
Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár (Szombathely)	800 000 Ft
Bródy Sándor Könyvtár (Eger)	600 000 Ft
Ceglédi Városi Könyvtár	350 000 Ft
Csuka Zoltán Városi Könyvtár (Érd)	300 000 Ft
Deák Ferenc Megyei Könyvtár (Zalaegerszeg)	1 000 000 Ft
Egressy Béni Művelődési Központ (Kazincbarcika)	250 000 Ft
Eötvös Károly Megyei Könyvtár (Veszprém)	800 000 Ft
Fejér György Városi Könyvtár (Keszthely)	400 000 Ft
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (Budapest)*	1 000 000 Ft
FSzEK Dél-Pesti Régió XIX/1. számú könyvtára*	400 000 Ft
FSzEK Dél-Pesti Régió XVIII/3. számú könyvtára*	300 000 Ft
FSzEK II/4. számú könyvtára*	250 000 Ft
FSzEK III/7. sz. könyvtára*	250 000 Ft
FSzEK Kelenföldi Könyvtára*	300 000 Ft
FSzEK Kelet-Pesti Régiója*	1 000 000 Ft
FSzEK V., VI., VII. és IX. kerületi könyvtárai*	500 000 Ft
FSzEK XII/8. számú könyvtára*	600 000 Ft
Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár (Debrecen)	1 000 000 Ft
Huszár Gál Városi Könyvtár (Mosonmagyaróvár)	300 000 Ft
II. Rákóczi Ferenc Könyvtár (Miskolc)	600 000 Ft
Illyés Gyula Megyei Könyvtár (Szekszárd)	800 000 Ft
Jókai Mór Városi Könyvtár (Pápa)	300 000 Ft

József Attila Városi Könyvtár (Komló)	250 000 Ft
József Attila Megyei Könyvtár (Tatabánya)	650 000 Ft
Juhász Gyula Városi Könyvtár (Gödöllő)	400 000 Ft
Katona József Megyei Könyvtár (Kecskemét)	850 000 Ft
Katona Lajos Városi Könyvtár (Vác)	350 000 Ft
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár (Győr)	900 000 Ft
Kovács Máté Városi Könyvtár (Hajdúszoboszló)	250 000 Ft
Megyei-Városi Könyvtár (Kaposvár)	700 000 Ft
Mogyoróssy János Városi Könyvtár (Gyula)	350 000 Ft
Móricz Zsigmond Megyei-Városi Könyvtár (Nyíregyháza)	1 000 000 Ft
Móricz Zsigmond Városi Könyvtár (Tata)	300 000 Ft
Németh László Városi Könyvtár (Hódmezővásárhely)	500 000 Ft
Pécsi Városi Könyvtár	250 000 Ft
Pest Megyei Könyvtár (Szentendre)	300 000 Ft
Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kiskunfélegyháza)	300 000 Ft
Radnóti Miklós Városi Könyvtár (Nagykátá)	250 000 Ft
Somogyi Könyvtár (Szeged)	400 000 Ft
Sylvester János Könyvtár (Sárvár)	250 000 Ft
Szabó Károly Városi Könyvtár (Nagykőrös)	300 000 Ft
Széchenyi István Városi Könyvtár (Sopron)	800 000 Ft
Teleki László Városi Könyvtár (Pásztó)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Jászberény)	350 000 Ft
Városi Könyvtárak Központja (Miskolc)	350 000 Ft
Városi Könyvtár (Tapolca)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Békés)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Csongrád)	300 000 Ft
Városi Könyvtár (Fehérgyarmat)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Kiskunhalas)	400 000 Ft
Városi Könyvtár (Kisvárd)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Körmend)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Mezőkövesd)	400 000 Ft
Városi Könyvtár (Monor)	300 000 Ft
Városi Könyvtár (Nagykanizsa)	550 000 Ft
Városi Könyvtár (Nyírbátor)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Orosháza)	300 000 Ft

Városi Könyvtár (Püspökladány)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Sárospatak)	250 000 Ft
Városi Könyvtár (Siófok)	350 000 Ft
Városi Kulturális Intézmény (Berettyóújfalu)	250 000 Ft
Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár (Szolnok)	540 000 Ft
Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár (Székesfehérvár)	800 000 Ft

III. TELEKOMMUNIKÁCIÓS KAPCSOLATOK MEGTEREMTÉSE

A könyvtárhasználók fontos érdeke a rendszeres kapcsolatok kiépítése információk továbbítására, fogadására és tárolására. 220 könyvtár pályázott 138 millió Ft-os igényvel telekommunikációs berendezések és számítógépek beszerzésére. A kollégium az eredetileg ide szánt 20 milliós keretet 29 millióra emelte, de így is keserű döntéseket kellett hoznia. Azt választotta, hogy a községi és városi könyvtárak befogadóképességének javítására koncentrál, s a megyék és az ambiciózusabb városok projektjeinek támogatását későbbre halasztja. Így 169 községi és városi könyvtár jutott egyenként 150-200 ezer Ft-hoz, a fogadókészség elemi feltételeit megteremtendő.

<i>Pályázó és pályázat</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Ady Endre Könyvtár (Hatvan) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Ady Endre Művelődési Ház Könyvtára (Erdőkertes) PC fejlesztéshez telekommunikációs vonallal	130 000 Ft
Ady Endre Általános Művelődési Központ Könyvtára (Nádudvar) a város lakosainak információval való ellátásához az ország nagy könyvtárai anyagának segítségével	200 000 Ft
Arany János Városi Könyvtár (Dorog) hazai és nemzetközi információs és könyvtári rendszerekhez va- ló csatlakozás technikai feltételeinek kialakításához	200 000 Ft
Arany János Városi Könyvtár (Kisújszállás) telefonmodem és szoftverek vásárlásához	200 000 Ft
Aranyhíd Kulturális Szolgáltató Intézet (Balatonfüred) könyvtárak közötti kapcsolat megteremtéséhez	200 000 Ft
Babits Mihály Városi Könyvtár (Esztergom) a könyvtár Internethoz való csatlakozási lehetőségének megte- remtéséhez	200 000 Ft
Berzsenyi Dániel Könyvtár (Marcali) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	140 000 Ft

Bikali Általános Művelődési Központ korszerű számítógépes információs rendszer működtetéséhez	150 000 Ft
Büki Nagyközségi Könyvtár a Szirén ver.8. könyvtári rendszer programjának és adatbázisának vásárlásához	150 000 Ft
Ceglédi Városi Könyvtár a Szirén integrált könyvtári rendszer kialakítási költségeihez	200 000 Ft
Csuka Zoltán Városi Könyvtár (Érd) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Egressy Béni Művelődési Központ (Kazincbarcika) telekommunikációs kapcsolatok megteremtésének technikai feltételeihez	200 000 Ft
Egyesített Közművelődési Intézmény (Tiszalök) csatlakozás költségeihez az Internethez és egyéb könyvtári hálózatokhoz	200 000 Ft
Eötvös Károly Városi Könyvtár (Fonyód) a könyvtár bekapcsolódási költségeihez az Internet hálózatba	200 000 Ft
Fadd Nagyközség Művelődési és Sportgondnoksága a könyvtár számítástechnikai korszerűsítéséhez	200 000 Ft
Fejér György Városi Könyvtár (Keszthely) elavult kis teljesítményű számítógépek cseréjéhez	200 000 Ft
Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár (Letenye) információs és könyvtári rendszerekhez való csatlakozás technikai feltételeinek költségeihez	200 000 Ft
II. Rákóczi Ferenc Városi Könyvtár (Tokaj) a könyvtár telekommunikációs kapcsolatainak megteremtéséhez	200 000 Ft
Iskolai Közművelődési Könyvtár (Szentlászló) telekommunikációs rendszer tárgyi feltételeinek megteremtéséhez	150 000 Ft
Juhász Gyula Városi Könyvtár (Gödöllő) telefonvonal és számítógép vásárlásához	200 000 Ft
Jókai Mór Városi Könyvtár (Komárom) telefonvonal bővítéséhez és a meglévő Internet-elérés hozzáférhetővé tételéhez	200 000 Ft
Jókai Mór Városi Könyvtár (Pápa) a könyvtár Internet hozzáférési lehetőségének kiegészítéséhez	200 000 Ft
Jóléti Szolgáltatói Alapítvány Könyvtár (Jászszentlászló) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
József Attila Könyvtár (Dunaújváros) technikai feltételek megteremtéséhez a nemzetközi Internethez való kapcsolódáshoz	200 000 Ft

József Attila Városi Könyvtár (Komló) könyvtári rendszerekhez és hálózatokhoz történő csatlakozás technikai feltételeinek költségeihez	200 000 Ft
József Attila Könyvtár (Makó) a könyvtár számítógépes hálózatának fejlesztéséhez	150 000 Ft
Kerner I. Könyvtár (Máriakéménd) a település informatikai elszigeteltségének megszüntetéséhez	150 000 Ft
Kiss J. Művelődési Ház (Mezőcsát) a könyvtár adatfeldolgozásának korszerűsítéséhez	200 000 Ft
Klubkönyvtár (Alsónemesapáti) számítógépes kapcsolat kiépítéséhez a DFMK területi információs központtal	150 000 Ft
Krúdy Gyula Városi Könyvtár (Várpalota) a telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Könyvtár (Tóalmás) információs központ létrehozásának költségeihez	150 000 Ft
Képes Géza Városi Könyvtár (Mátészalka) telekommunikációs vonal kiépítéséhez az Internet elérése céljából	200 000 Ft
Körzeti Általános Iskola (Kisgörbő) számítógép beszerzéséhez az Internethez való csatlakozás céljából	150 000 Ft
Közművelődési Intézmény Könyvtára (Kunszentmárton) információs rendszerekhez történő csatlakozás technikai feltételeinek költségeihez	200 000 Ft
Közművelődési Intézmény Könyvtára (Tomba) számítástechnikai eszközök vásárlásához	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Jánoshida) a könyvtár számítástechnikai eszközeinek bővítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Köröstarcsa) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Községi és Iskolakönyvtár (Somogyvár) számítógépes adatbázis létesítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Adács) telekommunikációs kapcsolatok és információk tárolásának költségeihez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Bakonyháza) számítógépes rendszer kiépítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Balsa) a helyi könyvtár technikai feltételeinek megteremtéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Bánk) számítástechnikai eszközök beszerzéséhez	150 000 Ft

Községi Könyvtár (Bóly)	technikai feltételek megteremtéséhez a telekommunikációs vonal és a számítógéphálózat kiépítésére	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Csanádpalota)	a technikai feltételek megteremtéséhez korszerű könyvtári munka céljaira	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Felsőszentmárton)	a könyvtár felszereléséhez számítástechnikai eszközökkel	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Gyömrő)	telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Györköny)	a helyi könyvtár telekommunikációs kapcsolatának kiépítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Harkakötöny)	telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Jászboldogháza)	telefax felszereléséhez a könyvtárban	80 000 Ft
Községi Könyvtár (Kadarkút)	számítógép vásárlásához	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Kengyel)	internetes kapcsolat megteremtésének költségeihez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Kisszállás)	telekommunikációs feltételek kialakításához a könyvtárban	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Kunfehértó)	csatlakozás költségeihez a hazai és a nemzetközi információs és könyvtári rendszerekhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Lesencetomaj)	számítástechnikai eszközök beszerzéséhez a Községi Könyvtárba	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Lánycsók)	a közművelődési könyvtárak információs hálózatához való csatlakozás technikai feltételének kiépítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Nagynyárad)	a jelenlegi elavult számítógépes rendszer megújításához	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Onga)	technikai feltételek költségeihez a telekommunikációs kapcsolatok megteremtése céljából	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Pirtó)	telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Pusztamérges)	telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft

Községi Könyvtár (Sopronnémeti) a könyvtár számítógépparkjának kiépítéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Szederkény) a könyvtári állomány számítógépes feldolgozásához	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Sárszentmihály) számítógép és modem beszerzéséhez	150 000 Ft
Községi Könyvtár (Sáta) modern számítástechnikai eszközök beszerzéséhez	150 000 Ft
Községi Közművelődési Könyvtár (Tószeg) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez a könyvtárban	150 000 Ft
Községi Önkormányzat (Kelebia) telekommunikációs kapcsolatok kiépítéséhez	150 000 Ft
Községi Önkormányzat (Viss) számítógép beszerzéséhez	150 000 Ft
Madarász J. Városi Könyvtár (Sárbogárd) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Martincsevics K. Városi Könyvtár (Csorna) telekommunikációs kapcsolatrendszer megteremtéséhez a Csornai Városi Könyvtárban	50 000 Ft
Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény (Érsekvadkert) a község bekapcsolásához a világ információs vérkeringésébe	150 000 Ft
Mohácsi J. Városi Könyvtár (Mohács) számítógép vásárlásához különböző hálózatokhoz való csatlakozás céljából	200 000 Ft
Móra Ferenc Művelődési Ház Könyvtára (Ruzsa) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Móricz Zsigmond Könyvtár (Mezőfalva) hazai és nemzetközi könyvtári számítógépes hálózat kiépítési költségeihez	150 000 Ft
Művelődési Ház és Könyvtár (Vonyarcvashegy) az intézmény telekommunikációs kapcsolatrendszerének kialakításához	150 000 Ft
Művelődési Ház és Könyvtár (Zákányszék) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Művelődési Központ és Könyvtár (Oroszlány) könyvtári adatbázis – helyi hálózat – külső kapcsolódás technikai feltételeinek megteremtéséhez	200 000 Ft
Művelődési Központ és Könyvtár (Sásd) a művelődési központ és a könyvtár Internet-csatlakozásához	200 000 Ft

Művelődési Központ (Fegyvernek) számítástechnikai eszközök vásárlásához a közművelődési könyvtár részére	200 000 Ft
Nagy K. Városi Könyvtár (Bicske) számítógépes szakmai kapcsolatteremtés költségeihez	200 000 Ft
Nagyközségi Közművelődési Könyvtár (Recsk) a könyvtár számítástechnikai feltételeinek fejlesztéséhez	150 000 Ft
Nagyközségi Művelődési Ház és Könyvtár (Zalalövő) a központjelleggel működő könyvtár alkalmassá tételéhez az információs szolgáltatáshoz történő csatlakozásra	200 000 Ft
Nagyközségi Művelődési Ház és Könyvtár (Mélykút) technikai feltételek megteremtéséhez a település könyvtárában	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Kisköre) a könyvtár telefonvonallal és számítógéppel való ellátásához	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Gávavencsellő) telekommunikációs kapcsolatok létrehozására irányuló techni- kai eszközök beszerzési költségeihez	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Cibakháza) informatika kialakításához a könyvtár működésében	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Csömör) számítógépes vonal kiegészítésével csatlakozás a hazai könyv- tári hálózatokhoz	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Doboz) csatlakozás költségeihez a számítógépes hálózathoz	180 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Déaványa) telekommunikációs kapcsolatok fejlesztéséhez a könyvtárban	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Kistarcsa) a számítógépes feldolgozás technikai feltételeinek megteremté- séhez	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Nyírmada) kommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez szükséges eszkö- zök beszerzési költségeihez	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Rakamaz) számítógép és Internet hozzáférési lehetőség megteremtéséhez	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Répcelak) számítógép vétel költségeihez az Internet és hazai közhasznú adattárakhoz kapcsolódás megteremtése céljából	200 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Szegevár) számítástechnikai eszközök beszerzéséhez	100 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Tokod) könyvtári információs rendszer megalapozásához	200 000 Ft

Nagyközségi Könyvtár (Tápiószele) a könyvtár számítógépesítéséhez	200 000 Ft
Németh László Klubkönyvtár (Mezőszilas) technikai eszközök vásárlásához	200 000 Ft
Németh László Városi Könyvtár (Hódmezővásárhely) Internet-elérést biztosító technikai feltételek megteremtéséhez	200 000 Ft
Népek Barátsága Könyvtár (Battonya) telefax készülék beszerzéséhez	60 000 Ft
Petőfi Sándor Művelődési Ház (Borsodnádásd) informatikai rendszerek működtetéséhez	200 000 Ft
Petőfi Sándor Művelődési Központ és Könyvtár (Kiskunlacháza) a könyvtárak közötti telekommunikációs kapcsolatok kiépítéséhez	200 000 Ft
Petőfi Sándor Könyvtár (Szabadszállás) csatlakozás kiépítéséhez könyvtári rendszerekhez és hálózatokhoz	200 000 Ft
Petőfi Sándor Művelődési Ház (Röszke) könyvtári adatbázisok kiépítéséhez	150 000 Ft
Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kiskunfélegyháza) telekommunikációs kapcsolatok fejlesztéséhez	200 000 Ft
PKKI József Attila Könyvtára (Perkáta) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez Internet hozzáférés lehetőségével	200 000 Ft
Pomázi Művelődési Ház és Könyvtár számítógép vásárlásához a könyvtár számára	150 000 Ft
Radnóti Miklós Városi Könyvtár (Nagykátán) a könyvtár állományának és munkafolyamatainak számítógépes feldolgozásához	200 000 Ft
Somogyiszob Község Könyvtára bekapcsolódás költségeihez az információs rendszerbe	150 000 Ft
Szabó Károly Városi Könyvtár (Nagykőrös) számítógéppark fejlesztéséhez	200 000 Ft
Széchenyi István Városi Könyvtár (Sopron) a könyvtári Internet-hálózat kialakításához	200 000 Ft
Tabi Könyvtárpártoló Közalapítvány a könyvtár technikai feltételeinek megteremtéséhez a nagy könyvtári rendszerekhez való csatlakozás céljából	200 000 Ft
Taktaharkányi Könyvtár helyi információs központ létrehozásához Pentium számítógéppel	200 000 Ft

Teleki László Városi Könyvtár (Pásztó) a könyvtári számítógépes rendszerhez (Textlib) való csatlakozás kiépítési költségeihez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Jászberény) hazai és nemzetközi rendszerekhez történő csatlakozás feltételeinek megteremtéséhez	200 000 Ft
Vikár Béla Művelődési Ház és Könyvtár (Dunavecse) számítógép beszerzéséhez a szükséges kellékekkel	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Szerencs) eszközök beszerzése számítógépes adatbázisokkal való kapcsolatteremtéshez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Ibrány) telekommunikációs kapcsolatok kiépítéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Tapolca) a könyvtár kommunikációs kapcsolatainak fejlesztéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Kecel) a keceli könyvtár bekapcsolásához telekommunikációs rendszerekbe	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Aszód) a könyvtár információs bázisának fejlesztéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Balatonboglár) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez szükséges faxmodem beszerzéséhez	30 000 Ft
Városi Könyvtár (Barcs) számítástechnikai eszközök, telefonvonal, modem beszerzéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Bátaszék) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Csongrád) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez más könyvtárakkal és intézményekkel	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Csurgó) a városi hálózathoz (HBONE) csatlakozás technikai feltételeinek megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Dunakeszi) a számítógépes információs hálózatok elérésének biztosításához	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Fehérgyarmat) telekommunikációs kapcsolatok megteremtése keretében számítástechnikai eszközök beszerzéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Füzesabony) a városi könyvtár és körzete bekapcsolásához az országos és nemzetközi információs hálózatokba	200 000 Ft

Városi Könyvtár (Heves) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Jászfényszaru) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	90 000 Ft
Városi Könyvtár (Kapuvár) számítógépes hálózat kiépítéséhez	120 000 Ft
Városi Könyvtár (Kiskunhalas) csatlakozás költségeihez a nemzetközi és a hazai információs és könyvtári rendszerekhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Kisvárdá) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Körmend) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Lengyeltóti) technikai eszközök költségeihez a könyvtár informatikai kap- csolatának megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Martfű) a könyvtár csatlakozásához a hazai és nemzetközi információs rendszerekhez	100 000 Ft
Városi Könyvtár (Mezőkövesd) technikai feltételek megteremtéséhez az információs hálózatok- hoz való csatlakozásra	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Monor) a könyvtár közhasznú információs szolgálatának továbbfejlesz- téséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Nagykanizsa) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Nyírbátor) az Internethez való csatlakozás műszaki és anyagi feltételeinek megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Pécsvárad) számítógép beszerzéséhez a könyvtári munka könnyítése, gyor- sítás, pontosítás érdekében	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Sarkad) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez a város könyvtárában	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Siklós) a könyvtár információs rendszerének kialakításához	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Szigetvár) számítógép vásárlásához	160 000 Ft

Városi Könyvtár (Sárospatak) csatlakozás költségeihez a hazai és nemzetközi információs és könyvtári Hálózatokhoz	160 000 Ft
Városi Könyvtár (Sátoraljaújhely) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Tiszakécske) könyvtári számítógépes hálózat kiépítéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Vásárosnamény) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Endrőd) számítógépes rendszer kiépítési költségeihez telekommunikáci- ós kapcsolatteremtéshez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Törökszentmiklós) a nemzetközi információs és könyvtári rendszerekhez kapcsoló- dás technikai feltételeinek megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Nagyatád) telekommunikációs kapcsolatok gépparkjának létrehozására	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Balatonlelle) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez technikai feltételek biztosítása	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Bátonyterenye) telekommunikációs kapcsolat megteremtéséhez	200 000 Ft
Városi Könyvtár (Edelény) a könyvtár gépparkjának fejlesztéséhez a számítógépes kapcsó- latrendszer kiépítésére	200 000 Ft
Zagyvarékas Községi Könyvtár Véggyulete információs bázis kialakításához	150 000 Ft
Önkormányzati Könyvtár (Dióskál) állomány-nyilvántartási és információátviteli célú számítástech- nikai eszközök beszerzéséhez	140 000 Ft
Önkormányzat (Csesznek) a község könyvtárába számítógép, mobiltelefon és telefax be- szerzéséhez	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ Könyvtára (Magyarcsanak) a könyvtár hardver- és szoftver-állományának kiépítéséhez	150 000 Ft
Általános Iskola és Művelődési Ház Könyvtára (Somogyfőszék) technikai eszközök beszerzése a könyvtár információs adatbázi- sának és más rendszerekhez való hozzáféréseinek kialakításához	150 000 Ft
Általános Iskola és Könyvtár (Mike) számítógép vásárlásához a községi könyvtár számára	150 000 Ft

Általános Iskola és Óvoda (Ásotthalom) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	200 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Kőrösszegapáti) a könyvtár számítógéppel való ellátásához	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Sármellék) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	110 000 Ft
Általános Iskola (Gemzse) az összevont községi közművelődési és iskolai könyvtár infor- mációs rendszerének megteremtéséhez	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Adony) számítógépes állománykeresés és szolgáltatás bővítéséhez	200 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Mágocs) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Csorvás) korszerű számítógép vásárlásához	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Mecseknádasd) hardverkiegészítők beszerzéséhez telefonvonalai kapcsolattartásra	30 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Bakonyszombathely) telekommunikációs kapcsolatok megteremtéséhez	150 000 Ft
Általános Művelődési Központ (Balatonszállás) telekommunikációs feltételek kialakításához a könyvtárban	200 000 Ft

IV. A TÁRSADALOM KÖNYVTÁRKÉPÉNEK FORMÁLÁSA

Még mindig nincs tisztában az állampolgárok jórésze azzal, hogy mire is való a könyvtár. Pedig a korszerű könyvtár az emberek mindennapi létszükségeit kívánja szolgálni. Állandó feladata tehát a könyvtárosoknak, hogy felhívják a lakosság figyelmét a könyvtárhasználat előnyeire. 34 pályázó 12 millió Ft-ot kért ilyen célú programokra, s 30-an kaptak is összesen 6 milliót. Megemlítendő, hogy ebből a keretből támogatta – másokkal együtt – a kollégium a Bartók Rádió dicséretes vállalkozását, amelynek keretében 1996. október 26-i műsorát teljes egészében a könyvtárügynek szentelte.

<i>Pályázók</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Ady Endre Könyvtár (Hatvan)	300 000 Ft
Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár (Szombathely)	300 000 Ft
Ceglédi Városi Könyvtár	150 000 Ft
Csuka Zoltán Városi Könyvtár (Érd)	300 000 Ft
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (Budapest)*	350 000 Ft
FSzEK Észak-Pesti Régiója*	300 000 Ft

FSzEK Kelet-Pesti Régiója*	90 000 Ft
Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár (Debrecen)*	250 000 Ft
Katona Lajos Városi Könyvtár (Vác)	150 000 Ft
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár (Győr)	140 000 Ft
Könyvtártámogató Alapítvány (Békéscsaba)*	300 000 Ft
Közművelődési Intézmény Könyvtára (Kunszentmárton)	300 000 Ft
Martincsevic K. Városi Könyvtár (Csorna)	30 000 Ft
Móricz Zsigmond Megyei-Városi Könyvtár (Nyíregyháza)	300 000 Ft
Móricz Zsigmond Városi Könyvtár (Tata)	200 000 Ft
Magyar Rádió-Bartók Rádió Gordiusz Műhelye (Budapest)	480 000 Ft
Nagyközségi Könyvtár (Beled)	50 000 Ft
Petőfi Sándor Városi Könyvtár (Kiskunfélegyháza)	30 000 Ft
Somogyi Könyvtár (Szeged)	400 000 Ft
Teleki László Könyvtár (Pásztó)	60 000 Ft
Városi Könyvtár (Aszód)	150 000 Ft
Városi Könyvtár (Dunakeszi)	150 000 Ft
Városi Könyvtár (Füzesabony)	80 000 Ft
Városi Könyvtár (Heves)	150 000 Ft
Városi Könyvtár (Kiskunhalas)	150 000 Ft
Városi Könyvtár (Monor)	150 000 Ft
Városi Könyvtár (Nagykanizsa)	300 000 Ft
Városi Könyvtár (Sárospatak)	30 000 Ft
Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár (Szolnok)	200 000 Ft
Vörösmarty Mihály Könyvtár (Bácsalmás)	150 000 Ft

V. RETROSPEKTÍV KATALÓGUSKONVERZIÓ

A nagy egyetemi és országos szakkönyvtárak katalógusainak számítógépre viete közös érdeke valamennyi könyvtárnak, ez ugyanis alapfeltétele az információáramlás és a dokumentumellátás felgyorsításának. Az idén 5 könyvtár kapott 2-2 millió Ft-ot a fenti célra.

<i>Pályázók</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára (Pécs)	2 000 000 Ft
József Attila Tudományegyetem Könyvtára (Szeged)	2 000 000 Ft
Miskolci Egyetem Központi Könyvtára	2 000 000 Ft

Országos Műszaki Információs Központ (Budapest)	2 000 000 Ft
Veszprémi Egyetem Központi Könyvtára	2 000 000 Ft

VI. A KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS TÁMOGATÁSA

A problémakör keretében négy vállalkozás kapott közel 4 millió Ft-ot.

<i>Pályázók</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár (Szombathely) a könyvtárközi kölcsönzés költségmeghatározásához	200 000 Ft
Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára (Debrecen) hazai kiadványok szolgáltatásához a könyvtárközi kölcsönzés keretében	1 000 000 Ft
Könyvtárak Társulása (Szeged) osztott katalógus létrehozásához, valamint a hazai és külföldi dokumentumok központi katalógusának megvalósításához	1 500 000 Ft
OSZK Könyvtárközi Kölcsönzési Osztály (Budapest) a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés fejlesztéséhez*	1 000 000 Ft

VII. RÉSZVÉTEL A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN

Hazánk mindig is rá volt utalva a nemzetközi könyvtári együttműködésre, mert saját határain belül nem képes kielégíteni a kutatás, fejlesztés, gazdaság, kultúra stb. információs igényeit. Létérdekünk tehát a külföldi kapcsolatok ápolása. 16 millió Ft támogatást kérő 23 könyvtár közül 7 jutott ezúttal közel 2 millió Ft-hoz.

<i>Pályázók</i>	<i>Megítélt összeg</i>
Debreceni Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Főiskolai Karának Könyvtára (Hódmezővásárhely) a kolozsvári Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvánnyal létesítendő információs kapcsolathoz	200 000 Ft
Magyar Könyvtárosok Egyesülete (Budapest) az EBLIDA munkájába való bekapcsolódás költségeihez	200 000 Ft
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (Budapest) közép-európai együttműködéssel kiépítendő számítógépes iskolatörténeti adattár létrehozásához	400 000 Ft
Országgyűlési Könyvtár (Budapest) az Eurovoc-Mikrotezauruszok fordításához, illetve szakmai hasznosításához	200 000 Ft

OSzK Nemzetközi Csereszolgálata (Budapest) kapcsolatgyorsításhoz, illetve a dokumentumcsere nyilvántartásának korszerűsítéséhez*	600 000 Ft
Pest Megyei Könyvtár (Szentendre) a Phare könyvtári fejlesztési projekt kiterjesztéséhez a lakossági információs szolgáltatásokra	600 000 Ft
Somogyi Könyvtár (Szeged) a szabadkai és csantavéri könyvtárak szakmai támogatásához	90 000 Ft
Összesen:	152 450 000 Ft

**Papp István s. k.,
a Könyvtári Szakmai Kollégium
vezetője**

** Egyes kollégiumi tagok érdekeltsége miatt – az összeférhetetlenséget kiküszöbölendő – a támogatás odaítélése minősített többséggel történt.*

Tájékoztató a Könyvtári Szakmai Kollégium II. pályázatának elbírálásáról

A Könyvtári Szakmai Kollégium 1996. november 1-jei ülésén elbírálta az 1996. október 15-i beküldési határnapra, a CD-ROM típusú dokumentumok és használatukhoz szükséges berendezések beszerzésére kiírt pályázatát. A beérkezett 140 pályázó közül az alábbi 40 részesült egyenként 250 000 Ft támogatásban a pályázatban meghirdetett feltételek szerint. (Saját erőforrásból legalább további 150 000 Ft-ot kellett ugyanezen célra fordítaniuk, s az elköltött 400 000 Ft-ból legfeljebb 100 000 Ft-ot tehet ki a berendezésre fordított összeg.)

ORSZÁGOS SZAKKÖNYVTÁRAK

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára*
Országos Idegennyelvű Könyvtár
Országgyűlési Könyvtár
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
Országos Széchényi Könyvtár*
Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi Szakkönyvtára*
Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár (MEDINFO)

EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI KÖNYVTÁRAK

Magyar Képzőművészeti Főiskola Könyvtára
Állatorvostudományi Egyetem Könyvtára
Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtára

Károli Gáspár Református Egyetem Könyvtára
Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtára
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtára
Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Könyvtára
Magyar Iparművészeti Főiskola Könyvtára
Magyar Testnevelési Egyetem Könyvtára
Budapesti Tanítóképző Főiskola Könyvtára
Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola Könyvtára
Miskolci Egyetem Könyvtára
Kossuth Lajos Tudományegyetem Matematikai és Informatikai Intézetének
Könyvtára*
Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára*
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Könyvtára
Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Könyvtára
Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi és Természettudo-
mányi Karának Könyvtára
Apáczai Csere János Tanárképző Főiskola Könyvtára
Soproni Egyetem Könyvtára
Pécsi Orvostudományi Egyetem Könyvtára

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK

Jókai Mór Városi Könyvtár (Pápa)
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központja*
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteménye*
Katona Lajos Városi Könyvtár (Vác)
József Attila Megyei Könyvtár (Tatabánya)
Városi Könyvtár (Kisvárd)
Városi Csokonai Könyvtár (Karcag)
Tajkovsky Művelődési Központ Könyvtára (Tótkomlós)
Városi Könyvtár (Tiszakécske)
József Attila Városi Könyvtár (Makó)
Fülep Lajos Művelődési Központ Könyvtára
Városi Könyvtár (Siófok)
Városi Könyvtár (Tamási)

Összesen: 10 000 000 Ft

**Papp István s. k.,
a Könyvtári Szakmai Kollégium
vezetője**

** Egyes kollégiumi tagok érdekeltsége miatt – az összeférhetetlenséget kiküszöbölendő – a támogatás odaitélése minősített többséggel történt.*

A könyvtárostól a műszaki szerkesztőig

Képzési tapasztalatok egy németországi tanulmányút nyomán

Nemrégiben a Hannoveri Szakfőiskola Információs és Kommunikációs Karán (Fachhochschule Hannover, Fachbereich Informations- und Kommunikationswesen) tehettem látogatást. Itt egyaránt képeznek könyvtárosokat, általános dokumentátorokat, élettudományi dokumentátorokat és műszaki szerkesztőket.

A szakok kialakulásának a történeti sorrendje is ez. A változások oka mindenek előtt a munkaerőpiaci helyzet volt. A közintézményekben egyre kevesebb az álláshely, míg a vállalatoknál is hasznosítható szakképzett-ség iránt van kereslet.

Persze az élettudományi dokumentáció (Biowissenschaftliche Dokumentation) szakon tanulók egy része kórházakban, klinikákon fog majd dolgozni, de igen sokan helyezkednek el a gyógyszeriparban, ahol a gyógyszervizsgálatok, az engedélyezés, a mellékhatásokkal kapcsolatos dokumentációt készítik.

A szak elnevezését szándékosan választották így. Azért nem lett orvosi dokumentáció, hogy hangsúlyozzák, hogy a medicina és határterületei mellett a képzésben (és a majdani elhelyezkedésben) szerepet kap a biokémia, zoológia, botanika vagy az agrártudományok.

Ilyen módon a dokumentátorok közreműködése kiterjedhet a környezetvédelmi, biometriai vizsgálatokra,

az adatfeldolgozásra és persze a szakirodalmi dokumentációra is.

A műszaki szerkesztők nem újságírók és nem fordítók, bár közvetítői szerepük rokonságban áll az utóbbiakkal. Műszaki ismeretekből annyit kapnak, amennyi ahhoz szükséges, hogy műszaki végzettségű kollégáikkal kölcsönösen értsék egymást és a műszaki tartalmakat érthetően tudják közvetíteni. Tanulnak gépgyártástechnológiát és elektrotechnikát, de a hangsúly az informatikán van. Ennek oka az, hogy az ipar egészét is egyre jobban áthatja a számítógépesítés, így igen sok számítógépes eszközt használnak a nem eredendően informatikai alkalmazásokban is. Ugyanígy egyre nagyobb súlyt kapnak a papíralapú dokumentumok mellett az elektronikus hordozón megjelenő változataik.

A műszaki szerkesztők képzésében jelentős helye van – mindenek előtt a szövegalkotással összefüggésben – a nyelvészeti ismeretek oktatásának. Az információ hatékony közvetítése érdekében pedig, pszichológiai, pedagógiai ismeretekre kell szert tenniük.

A 800 hallgatóból mintegy 200-200 tanul a két dokumentátori szakon, közel egyharmaduk lesz műszaki szerkesztő és csak a többiek könyvtárosok.

Az egyes szakokkal kapcsolatos tudnivalókat, ideértve az elhelyezke-

dési lehetőségeket nyomtatott tájékoztatókban és a főiskola WWW-szerverén elhelyezett anyagokban ismertetik. (<http://www.fh-hannover.de/ik/>)

Az oktatást PC- és UNIX-laborok, online-labor szolgálják. Az utóbbiban CD-ROM-okon és valódi online adatbázisokban kereshetnek. A könyvtárszakosok felkészülését egy oktatási PICA adatbázis szolgálja. Ebben majdnem élesben gyakorolhatják a katalogizálást. A fő hangsúlyt a Bréma, Hamburg, Mecklenburg-Elő-pomeránia, Alsó-Szászország, Sachsen-Anhalt, Schleswig-Holstein és Thüringia közös PICA-rendszerű katalógusának megtanulására helyezik.

A kar könyvtárában mintegy 30 000 kötet könyv és 250 folyóirat segíti a tanulást. A gyarapításra évi kb. 60 000 DEM áll rendelkezésre, amelynek nagyjából a felét költik folyóiratok és könyvsorozatok beszerzésére.

A képzés minden szakon nyolc féléves. Ebből két teljes szemeszter gyakorlat és a gyakorlatok összesen hat hónapot töltenek ki.

Igen nagy jelentőséget tulajdonítanak a projektmunkának, mely valós igények kielégítését szolgáló feladatok megoldását jelenti. Ez lehetővé teszi, hogy a tantárgyak határainak figyelmen kívül hagyásával, életszerű körülmények között dolgozzanak. A tanulás így problémaközpontú, intenzíven elsajátíthatók a kooperatív viselkedés szabályai és hallgatók tapasztalatokat szerezhetnek az egyéni és csoportos munkaszervezés terén. A projektmunkát egy meghatározott

cél, egy rögzített kezdő és végpont, a tevékenység viszonylag nagy volume-ne és a megvalósítás egyszerű volta jellemzi. (Hellmann, W., Seegers, T., Schlaefer, K., Roth, V.: *Projektarbeit im Ausbildungsbereich Bibliothekswesen, Information und Dokumentation. Erfahrungen und Anregungen.* Hannover, 1990. p. 8–10.)

Mindez összességében még gyakorlatközpontúbbá teszi az amúgy is gyakorlatias képzést.

A könyvtárszakra és mindkét dokumentációs szakra járók egyaránt tanulnak információsziológiai ismereteket, ideértve a társadalomtudományi módszerek alkalmazásának kérdéseit, így kérdés- és felmérés-technikát.

Ugyancsak közös a tartalmi feltárás tantárgy. Eredetileg mindhárom szakon azonos volt terjedelme és tartalma, de az élettudományi dokumentáció szakosok az orvosi diagnózis problémáival kapcsolatosan is tanulnak osztályozásról, így az ő esetükben tartalmi feltárás néven elsősorban adatbázisok indexelésére koncentrálnak és ezt a tevékenységet gondosan összehangolják az online irodalomkutatási órákon tanultakkal.

Azonos viszont a tárgy tartalma az általános dokumentáció- és a könyvtárszakosok számára. Amit talán mindhárom szak anyagából ki kell emelnünk, hogy viszonylag nagy jelentőséget tulajdonítanak a nyelvészeti alapoknak, a mikro- és makrostruktúráknak.

Koltay Tibor

Egymásra utalva...

*Olvasás és könyvtárkultúra határon innen és túl.
Az MKE Olvasószolgálati Szekciójának konferenciája
a határon túli magyar könyvtárosok részvételével
a Millecentenárium jegyében*

*„A könyv nyelvünk, kultúránk maradandóságának,
fontosságának, megújulásának biztosítéka,
vigyáz magára, megvédi magát.
Ma is, holnap is.”*

(Domokos Géza)

Az MKE Olvasószolgálati Szekciója közel egy évtized óta végzett tevékenységével a határon túli magyarság körében – a magyarlakta területek olvasási kultúrájának vizsgálata, támogatása, könyvekkel és szakkönyvekkel való ellátásának segítése, a társszervezetekkel való kapcsolatfelvétele, kapcsolattartása, az évenkénti egy-egy konferencia megszervezése Erdélyben, Kárpátalján, a Muravidéken, a Felvidéken, Burgenlandban – rendkívül jelentős könyvtárszakmai feladatot vállal magára – idézem dr. Nagy Attila olvasáspszichológust, a HUNRA (Magyar Olvasás Társaság) alelnökét. Reméljük, ez valóban így is van. Ezért is gondoltuk, hogy a határon túli magyarság könyvtárosaival, társszervezeteivel szervezett nemzetközi konferencia a Millecentenárium jegyében Magyarországon történő megrendezése külön jelentőséggel bír majd, hisz úgy érezzük, hogy a határ mindkét oldalán élő magyar kollégák számára egyaránt rendkívül fontosak azok a szakmai összejövetelek, amelyeken a környező országok sok tekintetben hátrányos helyzetűnek mondható magyar könyvtárosai a hazai szakemberekkel találkozáskor eszmét cserélhetnek a közös cél, az anyanyelvi kultúra megőrzésének és terjesztésének lehetőségeiről, állapotáról, eszközeiről, hatékony módszereiről.

A konferencia megrendezésére 1996. november 7–9-én Kecskeméten, az impozáns, szintén a Millecentenárium évében átadott Katona József Megyei Könyvtár épületében került sor. Nagy örömkre a fentebb felsorolt valamennyi határon túli magyar terület és a Vajdaság is képviseltette magát. A három napos rendezvény programjaiból a november 8-i konferencia előadásairól szeretnék a tisztelt olvasónak részletesebben beszámolni. *A nyitó előadást Tabajdi Csaba címzetes államtitkár, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke tartotta. Meleg szeretettel köszöntötte a határon túli magyarság, valamint a könyvtáros szakma képviselőit. Nagy örömmel nyugtázta, hogy mi is fórumot adtunk ennek a találkozóknak. A Magyarország kapcsolatai a szomszédos országokkal, különös tekintettel a határon túli magyarok helyzetére című előadásában érintett valamennyi problémát, témát, ami ma a magyarságot a határok mindkét oldalán foglalkoztatja ezen a területen. Előadásában kitért sok olyan témára, melyet a ma-*

gyar–magyar párbeszéd szempontjából elengedhetetlenül fontosnak tartott. Hangsúlyozta, hogy az autonómia-szigetek építése, az anyanyelv ápolása, a határon túli magyarság autonómiája érdekében egyszerre kell felülről, a nagy politika szintjén küzdeni, ugyanakkor semmi sem pótolja azt a küzdelmet, amit a mindennapi életben a magyarság megmaradásának érdekében egy tanár, egy könyvtáros vagy egy lelkész tesz. Vannak reményre jogot adó törekvések a Kárpát-medencében a magyarság számára. Az egyik esélyt abban látja, ha helyi szinten a helyi társadalom szerveződik, vagyis etnikai alapú területi autonómia jön létre. Az alapszerződések a kisebbséghez tartozó személyek jogait tartalmazzák, amelyeket a csoportjukhoz tartozók tagjaikkal közösen gyakorolhatnak, ez autonóm közigazgatást, vagy helyi közigazgatást, személyi elvű autonómiát vagy különleges státuszt jelent, de nem jelent etnikai területű autonómiát. A falakba való ütközés nem jelenti azt, hogy le kell mondani róla. Befejező szavaiban azt kérte, hogy a magyarországi közvélemény és a magyar társadalom mutasson nagyobb nemzeti szolidaritást a határon túli magyarság iránt, a határon túli magyarok üge iránt, mert ez további erőt adhat az ott élő magyarságnak.

Tókéczki László történész előadásának témája az integráció és dezintegráció volt. Ez a problémakör az emberiség történetében, a politika történetében folyamatosan jelen van. Kihangsúlyozta, hogy az integráció azon múlik, hogy az egyes emberek fejében, tudattartalmaiban, értékvilágában, viszonylataiban mi van jelen, milyen az egyén értékelvi, szimbolikus, identitástudata. Az identitás nem más, mint egy hovatartozási érzés, nem választási lehetőségek kérdése. Egy közösség akkor stabil, akár család, faluközösség vagy nemzet, ha az emberek nagy többsége képes áldozatot hozni az adott közösségért, ha azonosul vele, ahhoz a közösséghez köti nyelve, gondolkodásmódja, vallása, életvitele. Az integráció modellben mindig vannak túlnyomó erők. Nem lehet az egyközpontú integráció az állam érdeke. Nem az integráció ellen szól, hanem azt hangsúlyozza az előadó, hogy az integráció nem old meg minden problémát. Magyarországnak a szabadság jegyében való felzárkóztatása Európához lehetetlen a mai gazdasági helyzetben. A magyar nép, mint egyetemes nemzet, meg akar maradni valóságos közösségként az európai közösségen belül, és ehhez az integrációs politikát felelősségteljesen kell kidolgozni. Az európai integrációnak az a problémája, hogy az egyes ember menekül az általa nyújtott értékvilágból. Nincs olyan tartós integráció, amely nem a személyiségeknek a tudattartalmában, szokásaiban van jelen. Mi az integrációnak azzal tesszük a legnagyobb hasznát, ha az egyetemes magyarságnak a belső integritását növeljük. Olyan közösségként tudunk az európai integrációhoz kapcsolódni, amelyik ebből a szempontból tud új impulzusokat adni. A magyarság, az osztrákok, vagy bármely európai kis náció akkor tud igazán hozzájárulni valamivel az európai integrációhoz, ami távlatában nagyon pozitív, ha e tekintetben a sajátját tudja nyújtani. A kulturális diverzitásnak, a magyar kultúrának azt a tapasztalatát adja, amit mások nem tudnak megfogalmazni, mert nekik más van.

Gergely András történész előadásában, melynek címe „1100 év Európában”, nem az 1100 év történelmét, hanem mint problémát, mint jubileumot, mint évfordulós eseményt, mint az 1100 éves Kárpát-medencei ittlétünket közelítette meg. A magyarhoz hasonlóan más népek is vándoroltak, más népek is megérkeztek valahonnan, mégis a magyarok vándorlása és megérkezése, nemzetté válása

más, mint a többi népé. Más népeknél a nemzetté válás különböző népelemeket egyesített. Olyan, hogy francia nép – nem volt. Voltak frankok, gótok, neolatíkok, akik egyesültek, mikor oda megérkeztek az évszázadok során. Közismert, hogy Németországban a különböző tartományok mai napig őrzik a sok évszázados különbségeket. A magyarok viszont tényleg magyarok. Hét magyar törzs érkezett meg a Kárpát-medencébe, és a magyar nép folytonossága megvan mind a mai napig. A magyar nép már az 1100 év előtti időkből is körülhatárolható népcsoport volt. A magyar az egyetlen nomád nép, amelynek sikerült fennmaradnia. Az összes többi nomád nép szétszóródott, beolvadt, eltűnt. A szentistváni tett, az államalapítás óriási jelentőségű tény. Ebben az Árpád-házi dinasztiának nagy szerepe volt. Végérvényesen ez biztosította megmaradásunkat. Ez azért sikerülhetett, mert a honfoglaló magyarok is már egy fejlettebb szervezetet képviseltek, mint a többi vándorló népek. A másik ok az, hogy a többi nomád nép rengeteg népcsoportot, különböző nyelvű és vallású népeket alkotott, a honfoglaló magyarság azonos nyelvű, vallású népként érkezett hazánkba. A Szent István-i államalapításból még nem következett volna, hogy fennmaradjunk a következő ezer esztendőre. Megmaradásunk okai az ezer esztendőben a következő tényekben találhatóak. Elsősorban demográfiai sikerült a népet megőrizni. A másik ilyen tényező: a nyelv. A magyar nyelv különleges nyelv, nincs esélye arra, hogy beolvadjon más nyelvcsaládba. A magyar nyelv hasonlító képessége is csekély. Ebből következik, hogy mi a nemzetiségeinket nem tudtuk asszimilálni. De a magyar nyelvterületen 1500 km-re is mindig megvolt a nyelvi megértés. A nyelvnek iszonyatos kohéziós ereje volt és van, amit döntőnek kell tekinteni. A magyarok soha nem töltötték ki teljes terjedelemben a Kárpát-medencét. Mindig éltek itt más nemzetiségek, csak nem ilyen arányban. A nemzetiségek ittmaradása, sokévszázados békés egymás mellett élése abból fakad, hogy a magyarságnak keletről hozott magatartása, hogy türelmet, toleranciát tanúsít a más kultúrájú, más nyelvű, más vallású népek iránt. Soha nem volt Magyarországon etnikai villongás, mint volt a középkori vagy újkori más európai országokban. Még ma is a magyarság alkotja a Kárpát-medencében az abszolút többséget, csak már más területi elosztásban, még mindig 51% a magyarság aránya. A tatár, a török pusztítása, az erőszakos germanizálás, és a magyarság számára a legnagyobb tragédia, Trianon túlélése után ma fenyegeti-e létünket veszély, tette fel a kérdést az előadó. A mostani primitív angol feliratozás, mely hódít az országban, csak részletkérdés. Ma Magyarország legsúlyosabb veszélyeztető tényezője a demográfiai kérdés és az erkölcs – mint a lét és nemlét kérdése. A demográfiai tendenciák ma olyanok, hogy nem érjük meg a háromezredik évet. Modern nemzetek esetében még kihalást nem regisztrált a história. Népeket már kiirtottak, járvány pusztított, de úgy nem, ahogy a magyarság népessége zsugorodik, az előreledés folyamata a jelenlegi tendenciák szerint hamarosan visszafordíthatatlanná válik és 500 év múlva nem lesz magyarság. Megmaradásunk másik tényezője az erkölcsben keresendő, az erkölcs a társadalmi lét alapja, nélküle a nemzeti kohéziós szálak esnek szét.

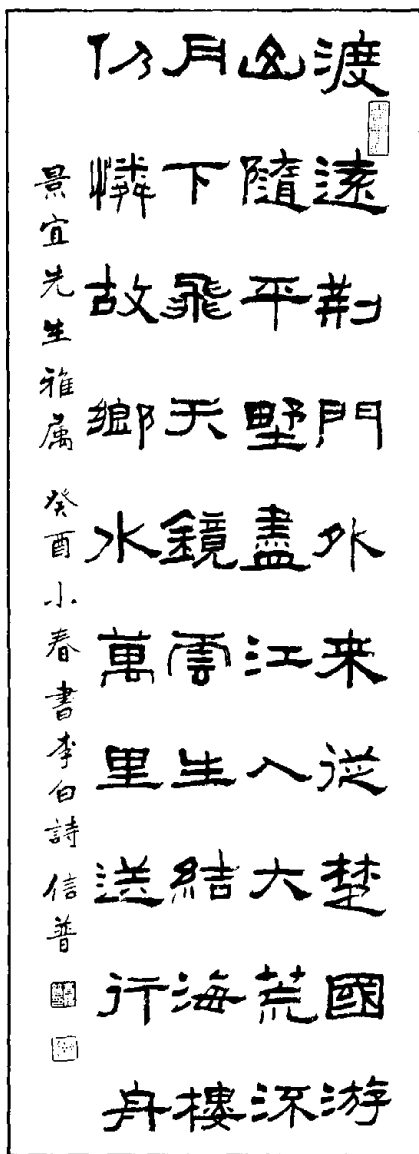
Gereben Ferenc a TLA Középeurópa Intézet tudományos főmunkatársa hét országra kiterjedő szociológiai felmérés eredményeit tárta elénk „Történelmi tudat és olvasáskultúra 7 ország magyarsága tükrében” című előadásában. Azok akarunk maradni, akik vagyunk, idézett az előadó egy középkori ház falán olvas-

ható feliratot az identitástudat egyszerű megfogalmazásaként. Arra a kérdésre keresve a választ, hogy a gyökerekből, a múltból kiágaztatott válaszra, hogy mik is vagyunk, következik-e valamilyen jövőépítő mozzanat. Annak a tisztázására, hogy hová tartunk, vannak-e egyéni és közös céljaink. Ami a hét középeurópai ország magyarságának történelmi tudatát illeti, kérdéseket idéztek a vizsgált személyekhez. Rákérdeztek a nagyrabecsült történelmi személyekre, a nagyra értékelt történelmi eseményekre és ugyanezt negatív oldalról. Az előadó a magyarországi válaszokat összemérte a határon túli régiók válaszaival. A nagy történelmi személyiségek nevei minden megkérdezettnél szerepeltek: Széchenyi, Kosuth, Mátyás király, Szent István és Petőfi. Az első négy név mindenütt az első négy-öt név között, de Petőfi helyett Ausztriában (az emigráns magyarok körében) Teleki Pál, Szlovéniában ugyanaz az öt név, a Vajdaságban Petőfi helyett Tito. Az Erdélyiekénél az öt név azonos, csak Mátyás király áll az élen, Kárpátalján Rákóczi kerül Petőfi helyére, Szlovákiában teljesen megegyezik a lista a magyarokéval. Az eszményképek egyre inkább háttérbe szorulása egyfelől szomorú tény, de pozitívum az, hogy ez az építő, alapító, védelmező attitűd, ami Széchenyi életörő szerepében, vagy Mátyás és Szent István hangsúlyozásában jelentkezik, mindenképpen pozitívum. A nagy történelmi események sorrendjében 1848 áll az élen, és 1956 a második helyen Magyarországot kivéve, ahol csak a megkérdezettek 7%-a sorolta ide 1956-ot. Magyarországon augusztus 20-a lett a legnépszerűbb ünnep. A negatív történelmi események listáját minden országban Trianon vezeti, kivéve Magyarországot. Idehaza ez kevésbé tudatosult, de a határon túli magyarság egyértelműen a legnegatívabb történelmi eseménynek Trianont tartja. Majd az I. és II. világháború és a Mohácsi vész a sorrend. Minden régióban megjelennek a lokális tragédiák is. A negatív történelmi személyek listáját mindenütt Hitler és Sztálin vezeti, majd a fasiszmus és bolsevizmus helyi helytartói. Magyarországon Sztálin neve csak a megkérdezettek egyharmadánál kerül a második helyre. Hitler itt is az első, de hogy a két név nem követi nálunk egymást, világosan jelzi a magyar társadalom tudatbéli zavarait, a történelmi tudat zavarait. Amit úgymond tudatosan hoztak létre és mindmáig ragaszkodunk hozzá. Az előadó szerint összevetve az adatokat, a legpozitívabb identitástípus az identitásvállaló és a magyar kultúrából kitekinteni is tudó történelmi típus rendelkezik a legpozitívabb identitásbeli fedezettel. Gereben Ferenc olvasáskultúrára vonatkozó vizsgálatait az előadó tollából olvashatóak az Új Pedagógiai Szemle 1996/3. számában. Előadásából azért kiemelném, hogy elemzései alapján azt tapasztalja, egyértelműen kimutatható, hogy az olvasási kultúra identitást megtartó intézményként funkcionál, nemcsak kisebbségi helyzetben.

Nagy Attila olvasáspszichológus „A legkisebb fiú üzenete” irodalminak hangzó címet adott előadásának, de ez a cím három olyan tételt takart, amelyek megvitatása mindannyiunkat kell, hogy foglalkoztasson. 1. Üzenetre van szükségünk, mert elbizonytalanodtunk. 2. Kik vagyunk és mit érünk, ha könyvtárosok vagyunk? 3. Mi a dolgunk, mi a feladatunk a jelenlegi helyzetben? Elbizonytalanodtunk, mert mindannyian permanens fenyegetettségben élünk. Gyakran elhangzik manapság az, hogy bennünket nem lehet eltartani, nekünk takarékosabban kell élnünk, önmérsékletre törekedjünk, mert nincs ránk pénz. Ez az egyik konkrét bizonytalanság. Másrészt a könyvtári szaksajtó is szinte csak azzal van tele, hogyan lehet pénzt szerezni. Ám a bizonytalanság ellenére néhány dolog

választ ad arra, kik vagyunk és mit érünk. Ezen a nyáron a Sonda Ipsos 5 ezer embert kérdezett meg Magyarországon, mit jelent számára a kultúra. Az 5 ezer ember egyharmada azt mondta, hogy a könyv, az olvasás, a műveltség, az irodalom ismerete jelenti elsőként a kultúrát. Minden romló tendencia ellenére ma Magyarországon, nyilván a tradícióknak köszönhetően, az emberek egyharmada úgy tartja, hogy a kultúra első pillére a könyv, az olvasás. Arra a kérdésre, hogy mi az, ami az életben fontos a mai magyar társadalom számára, a válasz az volt, hogy a család, a pénz, a munka, a szabadidő és a kultúra, azaz egy nagyon józan, realista, földhözragadt értékrendet állítottak föl. A teljes magyar társadalmat reprezentáló vizsgálati alanyok arra a kérdésre, hogy lakóhelyükhöz legközelebb melyek legyenek azok az intézmények, amelyeket el lehet érni, első helyen a videotéka, de szorosan mögötte a könyvtár volt. Mit is érünk, ha könyvtárosok vagyunk? Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálatban a magyarországi adatoknál volt a legnagyobb távolság az elméleti és a tényleges várható eredmények között, amikor 14 éves gyerekek olvasni tudását vizsgálták. Vagyis az eredmények sokkal jobbak, mint ami az objektív körülményekből következne. A sokkal pozitívabb eredmények mögött a családi könyvtárak, könyvtárosok, pedagógusok állnak. És hogy mi a dolgunk? A következő grafikon azt ábrázolta, az adatsor arról szólt, hogy az utóbbi öt évben a mai ma-

gyar gyerekek olvasni tudása milyen mértékben romlott. Romlott. Radikálisan és jelentősen. Tehát az üzenet első fele az, hogy a helyzet sokféle oka miatt a gyerekeink egyre kevésbé tudnak olvasni. A másik fele pedig a következő: alig lehet ma olvasni arról, ami a könyvtárak alapvető funkciója, az emberiség kulturális örökségének megőrzése és továbbadása, valamint arról, hogy a könyvtárnak egy szociális minimum részét kellene képezni. A legkisebb fiú, aki útja során segít a bajbajutottakon, ereje megsokszorozódásával küzdi le a legnehezebb akadályokat azok segítségével, akiken ő segített. A példaértékű üzenet számunkra az, hogy egymást segítve, egymást erősítve munkálkodjunk tovább.

előtt alig tudtak könyvet adni az olvasóknak. Hét év alatt sokat fejlődtek a könyvtárak. Mindenképpen pozitív folyamat indult meg Erdélyben a könyvtárügy terén. Az előadó bízik abban, hogy azok a demokratikus változások, amelyek most kezdődtek Romániában, tovább segítik ezt a folyamatot.

Pillich Katalin, a Kolozsvári Heltai Alapítvány könyvtárának vezetője, egyben a kolozsvári egyetem magyar tanszékén működő könyvtáros szak speciális könyvtáros kurzusának, a magyar könyvtáros szaknak vezetője is. Előadásában arról beszélt, hogy egy alapítványi forma keretében, Közép-Erdély szörvány magyarlakta településeinek könyvtár problémáinak a megoldására 1991-ben létrejött az EMKE, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, és ezen belül a Heltai Gáspár Alapítvány. 1992-ben a kolozsvári gróf Mikó Imre Könyvtárban kezdték el tevékenységüket, mint báziskönyvtár, indult el működésük. Tevékenységük főbb területei: könyvtáros képzés, könyvtári tevékenység, szakmai fejlesztés, általános közművelődési támogatás és a gazdasági háttér támogató tevékenység megszervezése. Munkájuk két fontos iránya: a sajátos, hagyományos értékek megőrzése, valamint az európai nagy kultúrák, más népek kultúrájának, kulturális értékeinek megismerhetővé tétele, ami segíti az európai szellemi körforgalomba való bekapcsolódást.

Halász Péter, a kassai könyvtár igazgatóhelyettese a 12-13 éves magyar és szlovák gyerekek körében végzett felmérések elemzése kapcsán beszélt a gyerekek olvasási szokásairól, érdeklődési köréről, legkedvesebb olvasmányairól, TV-nézés, rádiózás, videózás szokásokról és egy érdekes kezdeményezésről, hogyan választanak olvasó királyt – ami óriási érdeklődést váltott ki a hallgatóság körében is.

Lőrincz Lívia, a Kárpátaljai Magyar Könyvtáros Egyesület elnöke, a beregszászi Városi Könyvtár igazgatója a kárpátaljai magyar könyvtárosok üdvözlét hozta. Örömmel fogadták az Olvasószolgálati Szekció meghívását. A mélypontra jutott ukrán gazdaság nehézségei a kárpátaljai magyarságot még jobban sújtják, hallottuk az előadótól. Könyvtáraik, könyvtárosaik 5 éve nem kapnak az államtól semmilyen támogatást. Lőrincz Lívia kiemelte, hogy a konferencia címében megfogalmazott „Egymásra utalva” cím tartalma olyan aktuális, mint még soha. Könyvtárosaik fél éve még fizetést sem kapnak. A következő évtől a könyvtárakat a bezárás veszélye fenyegeti. Elismeri ezt az államtól a községek vezetőjéig mindenki, de egyetlen lépést sem tesznek annak megakadályozására. Perspektíváról nem, csak a túlélésről, a megmaradás esélyeiről szólhat. Kárpátalján 1996. január 1-én 1360 működő könyvtár volt. Ezek közül magyar olvasókat kiszolgáló 120. 1995–96-ban 45 könyvtárat zártak be, 68 fél státuszban működik. Könyvtárkultúrájuk erősen hanyatló. A magyarlakta települések könyvtáraiban a mélypontra lévő anyagi helyzet miatt erősen csökkent a könyvigény, az olvasási igény. Csökkent a könyvtárak látogatottsága a gyakori áramszünet miatt. A családok nagy többségének elszegényedése miatt, a könyvesboltok szegényes kínálata lehetetlenné teszi a könyvek megvásárlását. Ezért a könyvtáraknak még nagyobb szerep jut. A könyvtárosok minden erőfeszítést megtesznek, hogy az olvasók könyvhöz jussanak. A magyarországi könyvtárosoknak, a testvérkönyvtáraknak köszönhetően gyarapodtak könyvtáraik, amelyért az előadó meleg szavakkal mondott köszönetet.

Végh László, a szlovákiai Somorlyán létrejött Bibliotheca Hungarica igazgatója előadásában a Bibliotheca létrejöttéről, működéséről beszélt. 6 évvel ezelőtt

a szlovákiai magyar értelmiség elhatározta, hogy megpróbálja egybegyűjteni, egy helyen létrehozni a Szlovákiában 1918 óta napjainkig kiadott magyar nyelvű könyveket és folyóiratokat, különböző nyomtatványokat. Elhatározásuk sikerrel járt, a Bibliotheca megvalósult, önszerveződéssel jött létre, a szlovák kormány nem szólt bele idáig. A könyvtár a szlovákiai magyarság szellemi igényeit próbálja kielégíteni. Ezzel együtt felvállalják az értékmentést, az értékmegőrzést. A Délsláv térség magyar kollégáit a Muravidékről és a Vajdaságból képviselték. A szlovéniai területen lévő Muravidékről, Muraszombatból a Területi és Tanulmányi Könyvtár magyar nyelvű báziskönyvtárosa, *Papp József* előadásában a régiójukhoz tartozó falvak bibliobusszal való, úgynevezett mozgókönyvtári ellátásról, a muraszombati tanulmányi könyvtár és a szlovéniai könyvtárak – benne a régió könyvtárainak számítógépes hálózatával ismerkedhettünk meg. (Előadása e számban olvasható.)

A Lendvai Járási Könyvtárat *Halász Márta* képviselte. Előadásában arról szólt, hogy Szlovéniában a kb. 8 ezer magyar, akinek nagy többsége Lendván él, hol, hogyan és mit olvas. A magyar lakosság három járáshoz, kettő a muraszombati, egy a lendvai könyvtár hatásköre alá tartozik. A lendvai járás kétnyelvű terület, szlovén és magyar, ami azt jelenti, hogy a polcon egymás mellett találhatóak a magyar és szlovén könyvek, és minden, ami a működéssel kapcsolatos, két nyelven történik. Mind a magyar, mind a szlovén könyvek vásárlását a szlovén állam finanszírozza. A kormány köztudottan pozitív nemzetiségi politikát folytat.

Matuska Mária, aki Újvidéken a Petőfi Sándor Könyvtár munkatársa és a Petőfi Olvasókör vezetője, „A Magyar olvasóköri és közkönyvtári jelentés Újvidékről a Millecentenáriumi esztendőben” címet adta előadásának.

Hajnal Jenő, a zentai könyvtár igazgatója a vajdasági könyvtárakról és könyvtárügyről adott áttekintést előadásában. Korábban a Vajdaságban valamennyi könyvtártípus szakfelügyeletet a Vajdasági Központi Könyvtár, a Matica Srpska könyvtára látta el. A legújabb jogszabályok ezt a felügyeletet a belgrádi szerb nemzeti könyvtárra ruházták át, kivéve a vajdasági egyetemek, főiskolák, tudományos és kutató intézetek könyvtárait, amelyek szakmai ellenőrzését továbbra is a Matica Srpska végzi, ugyanakkor a közművelődési közkönyvtárakét egy-egy központi könyvtár, a Bácskában és a Bánságban összesen öt, a szabadkai, a zombori, az újvidéki, a nagykikindai és a nagybecsbereki. Az új politika a vajdasági könyvtárak felügyeletét nem bízta még a Matica Srpskára sem, erős centralizáció kezdődött. A különböző régiók létrehozásával, a felügyeleti szervek kialakításával a Vajdaságban hat olyan egységes körzetet hoztak létre, amelyek minden egészséges csoportosulást felrúgtak. Ez a választási politikát segítette, hogy tömb magyar, nemzeti magyar csoportosulás ne jöjjön létre. Így került például a Tisza-mente, ahol a tömb magyarság él, a kikindai körzethez, ezáltal ugye kisebbségbe sorvasztva, a könyvtárak felügyelete is ilyenformán történt, hogy a szerveződés, önszerveződés minél nehezebben jöhessen létre. Felvetett az előadó több olyan lehetőséget, amely segítene a mostani nehéz gondokkal küzdő, kisebbségi sorban levő könyvtárak helyzetén. Megkönnyítené a könyvek, az olvasás, a magyar kultúrát népszerűsítő rendezvények, irodalmi estek, író-olvasó találkozók, könyvkiállítások, könyvvásárok megszervezését, elsősorban magyarországi művészek, irodalmárok, közművelődési szakemberek révén. Szeretné megalakítani

a vajdasági magyar könyvtárosok és könyvbarátok szakmai szervezetét. Előadása végén Hajnal Jenő meghívta az MKE Olvasószolgálati Szekcióját 1997 tavaszára a Vajdaságba, mivel a szekció bejárta már a Kárpát-medencét, de ebbe a régióba még nem jutottak el. A meghívást örömmel fogadtuk, remélve, hogy a kapcsolatfelvétel a határon túli magyarság újabb csoportjával további lehetőségeket nyújt az együttműködésre, a hatékony segítségnyújtásra, a gondok közös leküzdésére.

Tudom, hogy a mi fórumunknál magasabb szinten sem tudnak sok problémát megoldani a határon túli magyarság – maradjunk a mi területünkön – könyvtárügyében, de talán nem zárult le ez a konferencia eredménytelenül. Ez a konferencia nem a kapcsolatfelvétel, hanem a további együttműködés lehetőségeinek adott teret.

dr. Nemes Erzsébet

Kedves Olvasónk!

Szeretnénk felhívni szíves figyelmét, hogy az 1996. évi CXXVI. törvény értelmében, mely a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról szól, mindannyiunknak jogunk van arra, hogy befizetett adónk 1%-ának közcélú felhasználásáról a törvényben megjelölt kedvezményezett javára rendelkezünk.

Az Országos Széchényi Könyvtár Corvina Alapítványának célja, hogy az OSZK, a magyar nemzeti könyvtár programjait, feladatait támogassa, ezen belül elsősorban a kulturális és fejlesztési tevékenységet elősegítse; a régi értékes dokumentumok beszerzését, a meglevő állomány védelmét, restaurálását segítse; a nemzeti gyűjtemény értékeit kiadványok és kiállítás formájában bemutassa, valamint a szolgáltatások fejlesztését támogassa.

Ezúton is kérjük, ha az Alapítvány törekvéseivel egyetért és tevékenységünket támogatni kívánja, hogy 1996. évi adójának egy százalékáról a Corvina Alapítvány javára rendelkezék, amelynek alapszabálya megfelel a törvény előírásainak.

Az Országos Széchényi Könyvtár Corvina Alapítványa adószáma:

19020350-1-41

Köszönettel:

Országos Széchényi Könyvtár

A szlovéniai könyvtárak számítógépes hálózata és a mozgókönyvtári ellátás Muravidéken

A muraszombati (Szlovénia) Területi és Tanulmányi Könyvtár magyar nyelvű báziskönyvtárosaként negyedik éve dolgozom ebben a munkakörben, s mielőtt részletesebben ismertetném a könyvtári számítógépes hálózat működését Szlovéniában s a régiókhhoz tartozó falvak könyvtári ellátottságát bibliobusz segítségével – engedtessek meg, hogy egy kis előzetesben szóljak ezen vidék történelmi múltjáról, jelenéről és földrajzi sajátosságairól, valamint a muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtárról.

Szlovénia északkeleti részén, a szlovén–magyar–horvát hármashatár ölelésében, a Pannon alföld délnyugati nyúlványaként a Rába és a Mura folyók között mintegy 940 km²-en terül el Muravidék, amelynek regionális központja Muraszombat. Ez a terület az első világháború végéig Vas és Zala megye szerves része volt, majd azt követően a trianoni békeszerződés értelmében Jugoszláviához került, 1991. június 25-e óta pedig az önálló Szlovén Köztársaság szerves része. Attól függetlenül, hogy az eltelt évtizedek és évszázadok során mely országhoz tartozott ez a vidék még most is több nemzet anyagi és nyelvi kultúráját ötvözi magába. Az itt élő lakosság körében egy nagyfokú nemzeti tolerancia, egymás nyelvének és kultúrájának tisztelete és megbecsülése él. Határmenti vidék lévén a lakosság java része anyanyelve mellett még egy, két, vagy három nyelvet ért és beszél.

Muravidéken az 1991-es népszámlálás adatai szerint mintegy 140 ezer fő élt, ebből Hódostól Pincéig 31 kisebb nagyobb településen mintegy 8 ezer személy vallotta magát magyar anyanyelvűnek. Az itt élő őshonos magyar lakosság részére az alkotmány biztosítja a nemzetiségi jogokat, külön státuszú nemzetiségi képviselőnk van a parlamentben, amellettt hetilapunk, napi 7 órás rádióműsorunk, heti fél órás tévéműsorunk és irodalmi folyóiratunk van. Sajnos ettől függetlenül az elmúlt évtizedekben igen sokan a nagyobb ipari központokban, vagy külföldön kerestek maguknak munkát és megélhetést, és a csendes asszimiláció is megtette a magáét. Az eltelt 75 év során a magyar lakosság száma 1921 óta 20 ezerről ma 8 ezerre csökkent.

A vidék legnagyobb városa Muraszombat, amely jelentős ipari, gazdasági és művelődési központ. Számos kisebb és nagyobb vállalata, 4 elemi és 4 középiskolája, kórháza, több nyomdája és könyvkiadó vállalata, képtára, múzeuma, s regionális könyvtára van a városnak.

Könyvtárügy Muravidék területén

A muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár szlovéniai hasonló intézetek körében nagyságrendben a 9. helyet foglalja el. Magyarországi viszonylatban

a megyei, a városi közművelődési és a báziskönyvtár szerepét tölti be. Jelenleg két épületben 4 részlege – szak-, közművelődés, gyermek- és mozgókönyvtári részlege van. A könyvtár alapállománya 1875-ből származik az akkori városi kaszinó olvasóköretől. Azt követően számos adomány és magángyűjtemény tette gazdagabbá. Több mint 10 éve intézetünk jogosult a Szlovénia területén megjelent köteles példányokra, amellel vásárlás útján évi kb. 10 ezer kötettel gazdagodik gyűjteménye. Az állomány jelenleg 190 ezer könyvtári egységből áll. A könyvállomány java része szlovén nyelvű, azt követően mintegy 25 ezer magyar, pár ezer szerb és horvát, s más idegen nyelvű kötet is megtalálható. A szak-, a közművelődési és a gyermekkönyvtári részlegünkben naponta mintegy 300-350 olvasó fordul meg, s mintegy 6-700 könyvet kölcsönöznek ki.

Harminchat éve igen szerzteágazó és gyümölcsöző kapcsolatot folytatunk a szombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárral, évente mintegy 350-400 darab könyvet küldünk a rábavidéki szlovén falvakba, viszonzásként ugyanennyi magyar nyelvű könyvet kapunk mi a muravidéki magyar nemzetiségi könyvtárak részére. Amellett kiállításokat, szakmai találkozókat szervezünk közösen, igen jól működik a könyvtárközi csere, s épp az elkövetkező napokban lát majd napvilágot egy kétnyelvű tanulmánygyűjtemény, amely összefoglalja Muravidék és Vas megye három és fél évtizedes kulturális kapcsolatait.

A könyvtárak telekommunikációs hálózata

Szlovénia szerte jelenleg mintegy 160 egyetemi, szak-, regionális, intézeti, községi, városi és iskolai könyvtár kapcsolódott már be a maribori IZUM telekommunikációs cég COBISS nevű könyvtári adatbázisába, amely 1990-ben jött létre a volt jugoszláv tagköztársaságok nemzeti könyvtárai között. Szlovénia önállósodásával 1991 nyarától kezdődően a hálózat köztársaságonként fejlődött tovább. Öt évvel ezelőtt csak a ljubljanaei Nemzeti és Egyetemi Könyvtár, a maribori Egyetemi Könyvtár, valamint még 8 regionális könyvtár, köztük a mura-szombati is tagja volt ennek a rendszernek.

Az eltelt öt év alatt a Művelődési, az Oktatási és a Tudományügyi Minisztérium hathatós anyagi támogatásával és a posta szakembereinek jóvoltából az egész köztársaság területén kiépült az ARNES nevű telekommunikációs hálózati rendszer, közben a két tucatnyi felhasználó mellé újabb könyvtárak és intézmények is csatlakoztak. Ilymódon az on line rendszerű lekérdező központi és helyi adatbázissal rendelkező könyvtári rendszer felhasználóinak névsora ma eléri a 160-at. Az idei év elején az illetékes minisztériumok közös összefogásával mintegy 60 községi és városi könyvtár részére biztosították az anyagi eszközöket, hogy teljes jogú felhasználóként kapcsolódjanak rá erre a hálózatra, amellel szervergépeket, terminálokat, vonalkódos nyomtatókat, s modemeket vásároltak a könyvtáraknak. A beruházás mintegy 110 millió forint értékű tolatrt tettek ki.

Azon kiskönyvtárakban, ahol eddig különféle házi gyártmányú zárt rendszerben működő feldolgozó és kölcsönzői programokat használtak, megpróbálták átmenteni az eddig feldolgozott adatokat.

Azon könyvtárosok, akik aktív használói a COBISS nevű programnak, 5 napos továbbképző tanfolyamon vesznek részt, majd azt követően katalogizáló tu-

dáspróbát tesznek mielőtt megkapnák az egyéni kódjukat, amely segítségével a hálózat bármely pontján, vagy az Interneten keresztül akár otthonról is beléphetnek a rendszerbe. A meglévő adatok mellé újakat vihetnek be, illetve a meglévőket intézményeik számára helyi leltári adatokkal láthatják el. Mindez azt jelenti, hogy egy könyvtári egységet (könyvet, folyóiratot, térképet, zenei anyagot, videokazettát, aprónyomtatványt, illetve újságcikket) csak egy alkalommal kell a rendszer adatbázisába betáplálni, a többi használó az elsőt csak átmásolja és helyi adatokkal ellátja. Ezen adatfeldolgozó rendszeren belül lehetőség van phone párbeszédre a könyvtárak között, amellel elektronikus levelezésre a rendszeren belül és az Internet hálózaton keresztül.

A könyvtárba látogató olvasók terminálok segítségével tájékozódhatnak a meglévő cédulakatalógusok mellett a rendszerbe bekapcsolt valamennyi könyvtár adatbázisában. A keresésnél kiválasztott könyvtári adatbázist követően lehetőség van szerző, címszó, nyelv, kiadási év, címből kiemelt szó, illetve kulcsszó alapján való visszakeresésre különféle kombinációkkal szlovén és angol nyelvű útmutatókkal.

Többször megtörtént már, hogy a Mariborban tanuló egyetemisták az ottani kari könyvtár terminálján megnézték, hogy a keresett könyvekből mi van meg nekünk Muraszombaton s rögtön kiírták a könyv leltári számát, hogy hazaérve ne kelljen még azzal is időt vesztegetni. Ezen könyvtári olvasói tájékoztató programnak elkészült a Windows változata, amely házilag otthon is betölthető egy modemmel ellátott gépbe, s az íróasztal mellől elérhető bármely könyvtár, amely tagja a rendszernek.

A könyvbusz minden faluba eljut

A muraszombati régióhoz tartozó 9 község 16 falvában van fiókkönyvtárunk egyenként 2000–3500 könyvvel, amelyet hetente egy alkalommal tiszteletdíjas könyvtáros vezet. Ebből négy – a nemzetiségileg vegyesen lakott területen Hódoson, Domonkosfalván, Pártosfalván és Szentlászlón. A rendelkezésünkre álló anyagi keretek mellett ezen falusi könyvtárakba évente mintegy 100-150, esetleg 200 db új magyar nyelvű könyv jut – ezek beszerzését a minisztérium pénzüli, illetve ajándékba is kapunk. A községek átszervezése során a könyvtárhelyiségek fenntartása és az új könyvek beszerzése több helyen nehézségekbe ütközik, fennmaradásuk legtöbb esetben a polgármester jószándékán s egy-két kultúrát istápoló emberen áll és bukik. Az évi jelentésekből az is kiderült, hogy ezen kihe-lyezett fiókkönyvtárak nem hozták meg azt az eredményt, amit elvárnak tőlük. Ebből kifolyólag könyvtárunk vezetősége egy kis bibliobusz beindítása mellett döntött, amely sokkal hatékonyabb könyvtári ellátást biztosít, mint egy klasszi- kus formában vett falusi könyvtár.

Előnyei: nem kell fenntartani a könyvtár helyiségét, munkaerőt takarítunk meg, az eddigi 10 egynéhány könyvpéldány beszerzése helyett elég 1-2 példányt vásárolni egy címből. A könyvállomány nem fekszik el évekig egy helyen, hanem naponta utazik. A könyvkölcsönzés ideje 3 hét. A nagyobb faluközpontok mellett a könyvbusz eljut olyan kistelepülésekre is, ahol 20-30 ház van, amellel megál- lunk az iskolák és a gyárak udvarában is.

A jelen esetben a Kompas utazási irodától ajándékba kapott kisbusz polcain mintegy 3500 könyv fér el. Előre kidolgozott útiterv szerint naponta 8-9 településre látogatunk el, ahol falvanként 30-60 perc alatt bonyolítjuk le a könyvkölcsönzést. Ilymódon átlagosan napi 70-80-100 felnőtt és gyermek olvasó mintegy 300 könyvet kölcsönöz ki 8 és 14, illetve 15 óra között. A bibliobusz 13 nap 13 útvonala keretében 114 megállója van. A könyvkölcsönzést egy könyvtáros és a buszsofőr (egyben segédkönyvtáros is) bonyolítják le.

A busz könyvállománya nagyjából részben szépirodalmi, népszerű tudományos művekből és gyermekkönyvekből áll. Szakkönyveket s egyéb polcon nem található könyveket előjegyezzük s 3 hét múlva kihozzuk az olvasóknak. A jelen esetben mintegy kétezer rendszeres olvasónk van a bibliobuszon, ami a meglévő könyvtári szolgáltatások mellett újabb munkaerő alkalmazását tenné szükségesé, amellet még nagyobb törődést és odafigyelést.

Mind a magyar, mind a szlovén falvakban saját megítélésem szerint kezd hátrébe szorulni a tévé, habár ezen a vidéken 8 földi és megannyi műholdas tévéállomás műsora között válogathatnak az emberek. Ezzel ellentétben fellendült az érdeklődés a könyv iránt.

Attól függetlenül, hogy mobiltelefon, rádió, télen külön fűtés van a buszon, amellet szerény terepi pótlékot kap a 2 könyvtáros, tapasztalatból elmondhatom, eléggé fárasztó s megfeszített könyvtárosi munka ez. A gyakori utaztatás és a kölcsönzés során a könyvállomány is jobban elhasználódik, szakad és piszkálódik – pénzbe kerül a könyvtári busz fenntartása és működtetése is, de másképp nem jut el a szép szó, a könyv az isten háta mögötti kis falvak olvasójának kezébe.

Szlovéniában a miénken kívül a ljubljanai, maribori, Nova Gorica-i és a Novo Mesto-i könyvtárnak van bibliobusza. Évente egy alkalommal a bibliobuszok könyvtárosai baráti találkozót szerveznek (minden évben máshol) s kicserélik tapasztalataikat.

Papp József

A múltó idő sodrában avagy rekvim a határon túli iskolai könyvtárakért

A székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeum **Tudományos Könyvtára** (más néven *Dokumentációs Könyvtár*), az egykori helybeli *református kollégium*, a *római katolikus főgimnázium* valamivel teljesebb, az *állami főreáliskola* és az *állami kő- és agyagipari szakiskola* szétkallódott töredékes iskolai könyvtárainak őrzője napjainkban. Ma már ezek a könyvtárak természetes testüktől, az őket létrehozó tanügyi intézményektől leszakadva élnek további önálló életüket dacolva az idővel. A leszakadás egyszerre két csonka intézményt teremtett: a történeti könyvtáráról megfosztott iskolát és ennek az iskolának kiszolgálására létrehozott – de most már egykori célját és hivatását vesztett – és ma „dokumentációs” fedőnév alatt ismert könyvtárat. A legtöbb iskolai könyvtár magvát azon tanári könyvtárak

képezték, amelyek nagyon gyakran évszázadok során alakultak ki kisebb-nagyobb községek összefogása révén. Sőt szakkörökben az is köztudott, hogy létükkel és korábbi vagy későbbi nyilvánossá tételükkel nemcsak az iskola, de könyvtárak hiányában egy adott térség iskolateremtő, iskolafenntartó lakosságának a művelődési igényeit is szolgálták. Felszámolásukkal éppen ezt a kollektív iskolafenntartó tudatot sikerült kilúgozni az emberi közemlékezetből. Csak példaként említem, hogy abban a városban, ahonnan jövök még mindig sokan vannak, akik nem is tudnak – többszöri újságban, múzeumi kiadványban megjelent bemutató írás, illetve kábeltévézés közvetítés ellenére se – arról a könyvtárról, amelynek kezelője vagyok. Itt nem célunk elemezni azon okokat, amelyek felszámolásukhoz vezettek és amelyek több mint valószínű mindenki által közismertek. Talán jó is, hogy ez így történt abban az időben, hiszen ha fejlődésükben megállítva is, de pillanatnyi helyzetet mindenképpen rögzítve őrződhetek meg, s így alakulásuk története tanulmányozhatóvá válhatott. Megúszhatták az autodaféig terjedő ideológiai tisztogatásokat és csak a mindenkori helyükről való kiemelésük során történő elkerülhetetlen veszteségeket könyvelhették el. Pedig Cs. Szabó László egy 1941-es tanulmányában azt írja: „Majdnem minden könyvből érdemes megmenteni néhány sort. Azt a pár mondatot, amely átfutó ihlettel egy-két percig a halhatatlan művek mértékéig emelkedik. E művek és az elmerülő könyvek közt nem a hangban, csak a hang terjedelmében, kitartásában van a különbség.”¹ Sajnos nagyon gyakran a könyvekkel együtt ez a pár – örök életre érdemes – sor is elveszett az utókor számára.

Azt is hozzá kell tenni, hogy főleg a valamikori felekezeti iskolák, de a többi oktatási intézmény is radikálisan megváltozott a tulajdonjogi viszonyok, szerkezet, szervezet, szakmai arcél, oktatási – nevelési programok tekintetében, olyannyira, hogy ezen könyvtárak gyűjteményeinek jó része amúgy sem tehetett volna eleget az új elvárásoknak. A fejlődésbeli törés azonban annál fájdalmasabb, minél nyilvánvalóbbá vált, hogy az új intézmények kialakulását és „fejlődését” inkább olyan ideológiai elvek vezérelték, amelyeknek az oktató-nevelő folyamat látta kárát. Elvek, amelyek korántsem egységesek, örökérvényűek, hanem a pillanatnyi pártérdekeknek megfelelőek. Erről sem kell részletesebben értekezni, térségünk országaiban hasonló volt a helyzet. A többszöri tisztogatás megtette hatását az iskolai könyvtárak összetételében is, mindig hamisított képét nyújtva az adott korszak teljes irodalmának. – Ez egyik felől.

A másik oldalon ott maradtak a *dokumentációs könyvtárak*, amelyekre szintén nem várt jobb sors. Legjobb esetben egyetemi, akadémiai vagy muzeális központokhoz kerültek, de tényleges és ideológiai zár alatt tartották őket, sokáig rendezetlen állapotban, többnyire nyomtatott katalógus nélkül. Megkövesedett, megmerevedett – ha nem szétzilált – állapotukban várták a szebb jövőt, amikor újra közkinccsé válhatnak majd. De voltak olyanok is, amelyek városi vagy rajoni könyvtárakhoz csapódva azok zárt részlegként tengődtek. Hozzáférhetőségi mutatójuk alacsony, kihasználásuk majdnem semmi – belföldön. Külföldiek részére teljesen megnehezített. Bűn már azért is mert állományuk jelentős része külföldi eredetű és mint ilyen az egyetemes kultúra szerves része. Zárt könyvtárákká let-

1 Cs. Szabó László, *A székelők IN: Magyar Csillag* I. évf. (1941) 1–3.sz. 13.

tek, amelyek nem fejlődhetek tovább, nagyon gyakran még a feldolgozásukhoz szükséges szakkönyvek terén sem. Így lemaradtak a kor egyre precízebb tudományosságától és mai felzárkózási kísérleteik is részben megkérdőjelezettek mindazok dacára, hogy az irányukban történő érdeklődés egyre fokozottabb. Saját költségvetés hiányában még a belföldi piacokon hozzáférhető szakkönyveket sem tudták és tudjuk beszerezni. Marad az a szűkös megoldás, amely révén szeretnék a tanácskozás témájához végre visszatérni: az intézményen kívüli támogatás.

Most csak azt a folyamatot vizsgálánk, amely kidomborítaná találkozóink jellegét – az „egymásraultaltság” mikéntjét. Nyolcszáz monarchiabeli iskola értesítőjének analitikus leírásán dolgozva alkalmam van betekinteni azon iskolai könyvtárak sorsának, illetve sorsára hagyásának alakulásába, amelyet a fent vártak értelmében megszüntek a dokumentációs könyvtárakat.

Végül is nem csekély az az erőfeszítés, amellyel egy-egy iskola megteremtette azt a háttérbázist, amely nélkül az oktatási nevelési folyamat elképzelhetetlen lett volna minden időkben. És nem csekély az az erőfeszítés sem, amellyel egy-egy magánüzemély illetve vállalkozó, vagy tudományos intézmény hozzájárult az iskolai könyvtárak gyarapításához. Itt most nincs helye az egész könyvtárakat adományozók felsorolásának, de megemlítenénk csak az illusztráció kedvéért a századunk alsó mezsgyéjén rendszeresen visszatérő neveket, amelyek intézményes szinten nagy tételekben gazdagították az egyes iskolai könyvtárakat, egyesek közülük még a század közepén is. A *Franklin Társulat*, *Zilahy Sámuel* könyvárus, *Aigner Lajos*, *Engenberger*, *Ráth Mór*, *Tetty Nándor és Társa*, *Dobrowsky és Franke*, vagy ifj. *Nagel Ottó* könyvkereskedése, *Lauffer Vilmos* könyvkiadó hivatala, *Fischer Fülöp*, *Lutsch József*, *Lampel Róbert* és a sok fel nem sorolt név mindenki előtt ismertek. És még nem említettük a *Magyar Tudományos Akadémiát*, a *M. K. Statisztikai Hivatalt*, a *Természettudományi Társulatot*, a *Szent István Társulatot*, az *Erdélyi Múzeum Egyletet*, az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületet*, a *kolozsvári Tudományegyletet*, az *Erdélyi Katolikus Akadémiát*, a *Székely Közművelődési és Gazdasági Egyletet* stb. Utolsó helyre hagytam a felekezeti *iskola-fenntartókat* és a mindenkori *szakminisztériumot*, amelyek állandóan jelen vannak ilyen téren. A hivatalos ajándékok, a mutatóváltványok, a tagdíj fejében küldött könyvek, a partnerkapcsolatok csere könyvei, majd ebben a században megerősödő folyóirat-kiadás szerkesztőségi küldeményei mind gazdagító tényezői voltak a könyvtáraknak. A két világháború közti időszakban ezek mind elapadtak, s habár a román iskolai hatóságok, tanfelügyelőségek részéről is megnyilvánult egy fajta érdeklődés, ez már más irányú volt.

1918 után az erdélyi állami magyar iskolák könyvtárainak sorsa megpecsétlődött. *Anghelescu* közoktatásügyi miniszter egyik hírhedt intézkedése ezen iskolák ifjúsági és tanári könyvtárai magyar könyveinek megsemmisítésére irányult. Cinikusságában odáig merészkedett, hogy mindezek mellett azt is elrendelte, hogy az értékesebb darabokat a román Tudományos Akadémiához juttassák el.² Ennek illusztrálására álljon itt a székelyudvarhelyi, 1893-ban létrehozott és tevékenységében nemzetközi elismerést is kiváltó *állami kő- és agyagipari szakiskola* könyvtárára vonatkozó adatok: az 1917-ben majdnem 2000 kötetet számláló

2 Barabás Endre, *A romániai magyarmelvű oktatásügy első tíz éve 1918–1928*. Lugos, 1929. 18.

tanári könyvtár állományának majdnem felét (49,6%-át) az általános és az iskola profiljának megfelelő szakmai képzést szolgáló könyvek, illetve általános és iparoktatási didaktikai anyag képezték. Csak 20 féle különböző, magyar német és angol szakfolyóirattal rendelkezett. Ez az állomány is megtizedelődött a két világháború között. Habár a magyar könyvtárakat nem lehetett eladni, a teljes magyar anyagot össze kellett gyűjteni és „újabb rendelkezésekig” összezsomagolva tartani.³ A rendelkezések értelmében az állományt román anyaggal kellett kicserélni, ami ha nem is történt meg teljességében, a felduzzasztás sikeres volt. Az új körülmények között újraalakult könyvtár 1943-ra kb. 4000 kötetet számlált, amelynek szintén nem sok esélye volt a megmaradásra, hiszen profilváltások, többszöri költöztetések következtében ezen anyagnak is csak töredékei maradtak fenn a **Tudományos Könyvtárban**. Az már csak személyes, rossz szájízt maga után hagyó, szomorú élmény, hogy a tárgyalt tanintézet 1993-as centenáriumi kiállítására a szakiskola könyvtárából származó korabeli könyvet többet kaptunk magánszemélyeknél, mint a fent említettben, illetve a magát a szakiskola jogutódjának tartó *Bányai János Ipari Szakközépiskolában*. Az iskola monográfiájának szerzője joggal hangsúlyozhatta: „...elherdálását csak sajnálhatjuk, mert összegyűjtött szakkönyvei által a térség egyik jól ellátott szakkönyvtárának bizonyult...”⁴

A bécsi döntés után még részesei lehettek az erdélyi iskolák egy újabb, a magyar állam részéről történő fejlesztésnek, amelynek illusztrálható bizonyítékaként lemásoltam azon beragasztott kis jelzéseket, amelyek egy-egy intézmény vagy közösség – az akkori örömmámorban fogant – adományozó kedvről tanúskodnak. (Lásd 1. sz. MELLÉKLET) Ekkor kerültek be az iskolai könyvtári állományokba az impériumváltás óta megjelent könyveknek egy része. Aztán 1941 májusában az *Országos Magyar Sajtókamara* egy rendelkezésével minden lapkiadóra kötelezően megtiltotta a tiszteletpéldányok és ajándékkötetek küldését.⁵ Ez újból lefékezte az iskolai könyvtárak gyarapításának ilyen fajta lehetőségét. Igaz Erdélyben ez nem sokáig éreztet(het)te hatását. Következett az 1948–1950 között lezajló államosítás, amely eldöntötte a felekezeti könyvtárak sorsát is. Ekkor következett be említett leválása az iskolai könyvtáraknak. Ezután került sor az olyan „új típusú” könyvtárak kialakítására, amelyeket az 1989-es események olyan helyzetben találtak, amilyenben találtak...

Az ezutáni támogatási akció hasonlítható ahhoz az 1940 utáni támogatáshoz, amelyről az előbb beszéltünk s amelynek révén sok iskolai könyvtár – de nem csak az – tudta kiegészíteni közvetve vagy közvetlenül állományát az annyira igényelt és hiányolt magyar irodalmi termékekkel.⁶ A megváltozott gazdaságpoliti-

3 Róth Edith, *Száz éves az állami kö- és agyagipari szakiskola ; Fejezetek Székelyudvarhely ipari szakoktatásának múltjából* [Székelyudvarhely, 1993], 51.

4 u.o., 50.

5 *Magyar Csillag* I. évf. (1941) 1–3.sz. 240.

6 Nem szívesen teszem, de kényszerűséget érzek, hogy ez alkalommal felhívjam a figyelmet egy körültekintőbb összeválogatás megejtésére, amelyhez meghívnák a célkönyvtárak alkalmazottait is, ugyanis a nagyon sok jó és hasznosítható könyv mellett sok rég nem használt, erkölcsileg, ideológiailag elkopott könyv is került át, amelyet mi sem tudunk hasznosítani. Inkább keveset, de minőségileg elfogadhatót várnánk.

kai helyzet majdnem lehetetlenné tette és teszi az iskolai könyvtárak önerőből történő gyarapítását. Hogy érzékeltetni tudjam könyvtáraink anyagi viszonyait közlöm egy pár iskola erre vonatkozó, a vásárlás és az ajándékozás mérvét összevető adatait. Összehasonlítási alapul pedig szolgáljanak az épülethiánnyal küszködő székelyudvarhelyi **Városi Könyvtár** és a **Tudományos Könyvtár** idevágó adatai, amelyek csak megerősítik a táblázatból könnyen kiolvasható képet, még akkor is, ha az ajándék könyvek rovata részben alapítványi és más pénzeket is takar. (Lásd 2.sz. MELLÉKLET)

Ha viszont a kis könyvtárakat nézzük, akkor még megrendítőbb a helyzet. Megyei szinten vizsgálva a könyvbeszerzést, 1995-ben például olyan falusi könyvtárak, mint a gyimesfelsőlaki (Lunca de sus) 4, a csíkszépvízi (Frumoasa) 3, az etédi (Atid) és karcfalvi (Cirta) 2-2, míg a galócási (Galautas) és az egyébként nagy községnek számító bögözi (Mugeni) egy-egy könyvet vásárolt. De Újszéken (Secuieni), Székelypálfalva (Pauleni), Székelyandrásfalva (Sacel) és Tusnádfürdő könyvtárosai egy új kötetet sem helyezhettek el a polcokon saját erőből. Igaz, hogy szép gyarapodást mutattak föl állományukhoz viszonyítva olyan könyvtárak, mint az alábbi táblázatban kiemelt helységek:

HELYSÉG NEVE	Összkötetszám	Gyarapodás
FARKASLAKA	9659	100
KOROND	15013	1425
OKLÁND	10302	143
OROSZHEGY	9897	777

S itt emelném ki azt az eléggé fel nem becsülhető tényt, hogy az **OSZK** adományaival mindenhol jelen van. Az **OSZK**, a budapesti **Szabó Ervin Könyvtár**, a **Békés megyei Megyei Könyvtár**, a soproni **Széchenyi István Városi Könyvtár**, a budapesti **Vasas Központi Könyvtár**, az **Országos Idegennyelvű Könyvtár**, az **OPKM** és mások 1990 és 1995 között kb. 40 000 kötetet juttattak ki Erdélybe, a székelyudvarhelyi **Városi Könyvtárhoz**, amelyet az Hunyad, Fehér, Kovászna, Kolozs és Hargita megyék különböző könyvtáraiba osztott szét. Csak az idei év viszonylatában az **OSZK** 33 erdélyi könyvtárnak négy millió ötszáz ezer lej értékben, míg a **Pro Hungaris Alapítvány** 18 millió lej értékben juttatott ki Erdélybe szellemi táplálékot.⁷ Ugyancsak kiemelném az **Illyés** és a **Kölcsy Alapítványok** tevékenységét ezen a téren. Az utóbbi segítségével pályázhattak 1990 óta anyaországi könyvtárak olyan pénzüsszegekért, amelyekkel határon túli könyvtárakat támogathattak új könyvekkel. (Azt itt viszont megemlítem, hogy ilyen irányú partnerkeresési kísérletem a Gyöngyösi **Vachott Sándor Városi Könyvtár** felé valamilyen okból nem sikerült.)⁸ Visszatérve a Tudományos

7 Az adatokat *Györfi József*, a székelyudvarhelyi Városi Könyvtár igazgatója szolgáltatta.

8 1994 szeptemberében kerestem meg a **Kölcsy Alapítványt**, hogy támogasson a testvérkönyvtári kapcsolatok felvételében. *Szente Ferenc* ügyvezető igazgató a gyöngyösi **Vachott Sándor Városi Könyvtárt** ajánlotta, figyelembe véve könyvtáraink jellegzetességét. Ezek után kerestem meg levélben *Pelle Sándor* igazgató urat. Válasz nem érkezett. Több mint valószínű, nem kapta kézbe levelem.

Könyvtárra, amely 1990-től a városi múzeum részlegeként működik, megállapítható, hogy az azóta bekerült nem nagy számú új könyveknek zömét a *Haáz Rezső Kulturális Egyesület* és az azt támogató más, főleg külföldi alapítványok támogatásának, az egyéni adományozóknak (dr. Kovács Lajos, néhai Pál István és mások), az OSZK-nak, az OPKM-nek és a Ráday könyvtárnak köszönhetjük.

*

De idáig az egymásrautaltság egyoldalú képét mutattam be, azt, hogy mennyire az Önök segítségére vagyunk szorulva. És nem csak könyvek, hanem szakfolyóiratok, könyvtári kiadványok (tanulmányok, katalógusok, és bibliográfiák, szaktanácsadás de talán szakemberképzés⁹, illetve továbbképzés) területén is.¹⁰ Most arra szeretnék rámutatni, hogy nézetem szerint, melyek lehetnek azok a lehetőségek, amelyek révén kétoldalúvá tehetők az eddig kiépített és az ezután esedékes kapcsolatok. Találkozónk egy jó példa erre. Egymás munkájának, tapasztalatainak, gondjainak, örömeinek esetleg még hibáinak is megismerése kapaszkodó lehet ezen a téren. Részvételünk – határon túliaknak – egy ilyen, a millicentenáriumi jegyében fogant találkozón (egy újabb találkozásunk 1100 év múlva nem valószínű) nem mindennapi alkalom ezeknek a dolgoknak a megvitatására. A kölcsönös intézményközi kapcsolatok felvétele – ha még levelezés szintjén is –, esetleges kiadványcsere (erdélyi viszonylatban a *Művelődés* mellékleteként megjelenő, megújuló tünő *Könyvesház* méltán felkelthetné az anyaországiak és más kisebbségbe szorult sorstestvéreink érdeklődését), előadók kölcsönös meghívása, kölcsönös tapasztalatcserék szervezése és szakmai cikk megjelentetése – úgy néz ki – járható út. Mindazok ellenére, hogy ma már eljutnak hozzánk a különböző kiadványok még mindig keveset tudunk egymás életéről és tevékenységéről és ez főleg a nem Magyarországon élő könyvtárosokra nézve érvényes. Itt vagy máshol Magyarországon találkozhattunk de utána kapcsolataink már csak emlékeinkre foszlányulnak. Ezen a szinten is egy jól működő hálózat kiépítésére lenne szükség, ha másként nem, legalább szakmai egyesületeink szintjén. A határainkon túliak olyan regionális kutatómunkába való bevonása, mint aminőt az OSZK KMK-ja kezdeményezett nem egyszer, mindmennyi szilárdító közege lehetne az amúgy laza szálaknak. Itt említtem meg, hogy ezen az utóbbi téren a székelyudvarhelyi *Tudományos Könyvtár* gyümölcsöző kapcsolatokat tart fenn a régi könyvek feltérképezése terén (címléírások, azonosítások, xerox másolatok cseréje stb.) az OSZK régikönyv szakosztályán dolgozókkal – kapcsolat, amely révén számos eddig ismeretlen bibliográfiai tétellel szaporodhatott a régi magyar könyvek tárháza –, valamint az *Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum* dolgozóival, akiknek irányításával bekapcsolódhat-

9 A felső szintű könyvtárosképzés egyébként beindult Romániában is hosszas vajúdozás után Kolozsváron és Bukarestben is, de középszinten lenne még tennivaló. Arról még senki sem készített kimutatást, hogy hány szakképzett ember van a könyvtárosi állásokban. Többségük – alulfrott is – csak úgy kellett beletanuljunk az új mesterségbe.

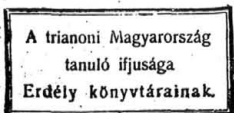
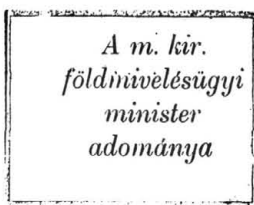
10 Jelentős segítség lenne, ha egyes olyan könyvtártámogató pályázati lehetőségekhez hozzáférhetnének a határon kívüli könyvtárak, mint például legutóbb a *Nemzeti Kulturális Alap* által meghirdetett, a könyvtárak elektronikus felfejlesztését szorgalmazók.

tunk a magyar iskolatörténeti adatbázis felépítésébe az udvarhelyi iskolák adatainak feldolgozásával és a nagy adatbázishoz való csatolásával, remélem elfogadható módon. Külföldi és hazai kutatóink látogatásait, kér(d)éseit szívesen fogadjuk és eddig lehetőségeink szerint meg is oldottuk.

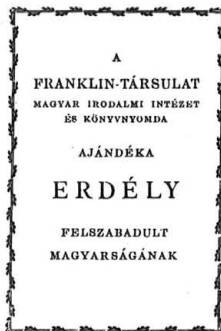
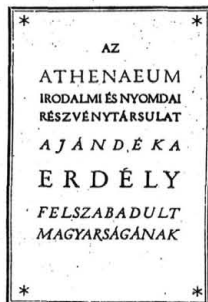
Feladatokat kell adni nekünk – nem mintha nem lenne otthon elég – de amit nem tud megtenni a központ, azt megteheti a provincia is, és talán nem is provinciális szinten.

Róth András Lajos

I. sz. MELLÉKLET

1910. AUGUSZTUS 30.
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA AJÁNDÉKA.

2. sz. MELLÉKLET ¹

iskola neve	összkötet	könyvtárgyarapítási lehetőségek			
		1994		1995	
		ajándék	vétel	ajándék	vétel
Benedek Elek Tanítóképző ²	26 000	475	7	785	21
Tamási Áron Elméleti Líceum ³	40 309			2878*****	110
Kós Károly Ipari Szakközépiskola ⁴	12 500			700-800*	380
Bányai János Ipari Szakközépiskola ⁵	24 357	303	95	78	182
Mezőgazdasági Szakközépiskola ⁶	21 000	79	-	325	47
Egészségügyi Szakközépiskola ⁷	14 000			84(51)**	72(53)**
Palló Imre Művészeti Szakközépiskola ⁸	18 110			61***	92***
Bethlen Gábor Általános Iskola ⁹	13 000	69	-	9	88
Tompa László Általános Iskola ¹⁰	15 051	48	-	114	-
Orbán Balázs Általános Iskola ¹¹	21 112	33	-	-	250
Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár	109 172	3472****	707	2303****	1568
Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára	75 557			1312*****	

* közvetlen adatok 1994-1995-re

** zárójelben 1996-os adatok

*** összevont adatok 1994-1995-re

**** a jelzett tételeket alapítványi pénzekből (Bibliofil Alapítvány) és más adományokból szerezte be a könyvtár

***** 1990-1996 közti összevont adat (az OSZK, az OPKM és a Haáz Rezső Kulturális Egyesület gyapítása)

1 Táblázatunkban nem szerepel az éppen névadó ünnepséget tartó, új Móra Ferenc Általános Iskola; az ünnepségen könyvadományokat is gyűjtenek a megalakulandó iskolai könyvtár számára. Igazgató Nagy József

2 A régi református kollégium jogutódja; 1927-től középfokú tanítóképző. Régi könyvtára a tudományos Könyvtár alapleltárát képezi. A jelenlegi iskolai könyvtár utolsó két évi gyarapítása az egyes egyéni adakozókon kívül az OSZK, a pécsi Magyar-Román Baráti Társaság, a Fonyódi tervező iskola és a „Mátyás király” gimnázium, a Kölcsey Alapítvány és a Pro Hungaris Alapítvány adományaiából állt össze. Igazgató Antal Sándor, a könyvtárosnő Kovács Erzsébet.

- 3 A város régi, hírneves iskolája. Igazgató **Felszegi Elemér**, a könyvtáros **Kovács Eta**. 1990–1996 közti ajándék könyvek a debreceni *Tóth Árpád*, a budapesti *István*, a *köszegi*, a *barcsi*, a *szombathelyi gimnáziumoktól*, a *Széchenyi* és a *Fővárosi Szabó Ervin könyvtáraktól* származnak.
- 4 Székelyudvarhely második nagy ipari szakközépiskolája. 1990–1995 között mintegy 2540 kötetet kaptak ajándékba a *miskolci András Gyula Műszaki Középiskolától*, a *komáromi Jókai Mór Gimnáziumtól*, a *békéscsabai Villamosipari Szakközépiskolától*, a *budapesti Öveges József Gimnáziumtól*, a *Máltai Szeretetszolgálattól* és az *OSZK-tól*. Igazgató **Pálhegyi Pál**, könyvtáros **Gyórfi Margit**.
- 5 Az állami kő- és agyagipari szakiskola jogutódja. Igazgató **Szakács Paál István**, könyvtáros **Marosi Enikő**. Könyveket a bajai, miskolci testvériskoláktól, a budapesti Szász Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskolától és a Széchenyi Könyvtártól kaptak. Erdészeti, textilipari és faipari szakkönyvekre lenne szükségük.
- 6 Valamikor állami főreáliskola klasszikus épületében működő agráripari szakközépiskola. A kétegyházi iskolától kapott könyveket.
- 7 Elméleti líceummá átalakuló egészségügyi szakközépiskola, amely postliceális képzést is nyújt. Könyvadományokat a *miskolci és budapesti Egészségügyi Iskoláktól*, a *Soros Alapítványtól* és a *Duna Televíziótól* kapott a könyvtár. Nagyon hiányoznak az anatómiai belgyógyászati, sebészeti, nőgyógyászati, gyermekgyógyászati, ápolástani szakkönyvek, tankönyvek. Igazgató **Szabó Klára**, könyvtáros **Barabás Zólyá**.
- 8 Egy átalakult egyre aktívabb elemi- és középiskoláról van szó. Könyvtára nem tudta követni a profilváltás ütemét, ezért zenei és képzőművészeti elméleti és szakkönyvek, tankönyvek hiányával küszködnek. Ugyanakkor mesés és ifjúsági könyvekre lenne szükségük. 1994–1995-ben a 92 ajándékozott könyv több mint felét az *OSZK-tól* kapták. Igazgató **Bodurján József**, könyvtáros **Deák Enikő**.
- 9 Az iskola 1991 májusában kapott egy 9500 kötetből álló adományt a *Károlyi Kollégiumtól*, amelynek 6363 bejelenthető kötete hozzájárult tulajdonképpen az iskolai könyvtár felfejlesztéséhez. A következő években a *Máltai Szeretetszolgálat*, a *debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem*, illetve a *budapesti Egészségügyi Főiskolai Kvt.* adományozott kisebb tételekben könyveket. 1994-ben *Veszprémből* érkezett 12 kötet, míg az *OSZK-tól* 57 kötet. Igazgató **Király László**, könyvtáros **Oláh Klára**.
- 10 A város rangos általános iskolája. 1995-ben az *egri Lenkei János általános iskolától* kapott 113 ajándék könyvet. Mesés könyvekre és gyermekirodalomra lenne szükségük. Igazgató **Bakos Levente**, könyvtáros **Szász Enikő**.
- 11 Ez az iskola is a *Máltai Szeretetszolgálattól* kapott 1726 kötetet, illetve 1994-ben az *OSZK-tól* 33 darab értékes könyvet. Igazgató **Máthé András**, könyvtárosnő **Bálint Márta**.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség

(azelőtt:
Könyvtári és Informatikai Kamara)

hírei

A Könyvtári és Informatikai Kamara neve 1997-től Informatikai és Könyvtári Szövetség. (A megszokott rövidítést – KIK – továbbra is használja a szövetség.)

December 4-én megtartott ülésén a Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat megvitatta a könyvtári törvény tervezetét. A szakkönyvtárak képviselőinek kérdéseire válaszolva Skaliczki Judit, az MKM Könyvtári Osztályának vezetője elmondta, hogy a tervezetben igyekeztek a törvény hatályát minél több könyvtárra kiterjeszteni, de valahol meg kellett húzni a határt, és ezt a nyilvánosság kritériuma jelenti. Amennyiben egy szakkönyvtár nyitott a lehetséges olvasók előtt, a törvény rá is vonatkozik.

A képviselő-testület december 19-i ülésén megvitatta a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros helyzetét. A szerkesztőbizottság munkájának ellehetetlenedése miatt Domsa Károlyné lemondott elnöki tisztéről. A testület tagjai kifejezték azon szándékukat, hogy a KIK továbbra is képviseltesse magát a 3K szerkesztőbizottságában. A képviselő-testület döntött arról is, hogy felállítja a Könyvtári Levelező/lap szerkesztőbizottságát, s ebbe minden könyvtártípusból meghív munkatársakat.

Az OSZK Soros Műhely felkérésére a kamara megküldte véleményét az „Ajánlás az írott kulturális örökség megóvására” című anyagról azzal, hogy a benne megfogalmazott elvekkel egyetért, de a költségek miatt nem tartja megfelelő megoldásnak egy új szakmai kollégium felállítását a Nemzeti Kulturális Alapnál. Ehelyett azt javasolja, hogy a könyvtári, a levéltári és a múzeumi szakkollégium kapjon külön összeget a restaurálások támogatására.

Az MKM Kulturális Örökség Főosztályának vezetője, Rónai Iván levélben kérte a KIK elnökét, hogy képviselje a szövetséget az OSZK szervezeti átalakulását segítő konzultatív testület munkájában.

A Kulturális Érdekegyeztető Tanácsban a szövetséget Zalai dr. Kovács Éva képviseli. A tanács legutóbbi ülésén elfogadta az új közalkalmazotti besorolásra tett javaslatot.

A kiskunmajsai könyvtár igazgatója és a város polgármestere felkérte a KIK-et, hogy támogassa a könyvtár épületének megvásárlása ügyében tett lépéseiket. A szövetség levélben fordult a honvédelmi miniszter úrhoz a könyvtár érdekében, az épületet ugyanis a Honvédelmi Minisztérium árverezésre kívánta bocsátani. A minisztérium döntése értelmében a város önkormányzata kedvező áron megvásárolhatja a könyvtárának otthont adó volt tisztiklubot.

A KIK képviselőjét is meghívták az Informatikai Érdekegyeztető Fórum alapításának előkészítésére. Az IÉF a Távközlési Érdekegyeztető Fórumhoz hasonlóan működne, feladata lenne az adat-, titok- és személyiségvédelmi kérdések vizsgálata, a nemzeti informatikai politika kialakítása, a jogszabálytervezetek véleményezése, kidolgozásuk kezdeményezése, érdekegyeztetési javaslatok készítése, valamint az ágazati minisztériumok és a szakma tájékoztatása.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség címe: 1054 Budapest, Hold u. 6., tel./fax: 331-1398, e-mail: kik@mail.c3-hu

IV. BUDAPESTI KÖNYVFESZTIVÁL

A IV. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra 1997. április 25–27. között kerül sor lassan „megszokott” helyszínén, a Budapesti Kongresszusi Központban. A jogosan népszerűnek mondott rendezvény (1996-ban 35 ország több mint 500 kiadója jelent meg, mintegy 100 000 kötettel) 20 000 fő feletti látogatót vonzott.

A fesztiválon ismét lesz Könyvtáros Klub, melynek programjai e pillanatban még nem véglegesek. Előzetesen a következő tervről számolhatunk be:

Az idei központi téma a tankönyv és a szakkönyv, az első nap központi programja is ehhez kapcsolódik, kiadók, szerzők, forgalmazók és felhasználók emblémáit egyaránt tárgyalva. A második nap a számítógépes szolgáltatások bemutatkozására szolgál, szombaton a fesztivál keretében tartja nemzetközi rendezvényét a Magyar Periodika Kör is. A harmadik napon „A könyvtár szerepe a szakmai információellátásban” címmel zajlik anketé.

A tavalyihoz hasonlóan a Könyvtáros Klub programjára szóló meghívó a fesztiválra ingyenes belépést biztosít. Meghívó igényelhető többek között az alábbi címeken:

Tabula Ráza Bt.

Teveli Mihályné cégvezető
2094 Nagykovácsi, Bajcsy Zs. út 24.
tel., fax: (36-1) 138-9249

Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ

Lőrincz Ferenc csoportvezető
1012 Attila út 93.
tel.: 156-8211

Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz

Lezárva: 1997. január 20.

64. szám

Olvasóink szíves elnézését kérjük a késedelmes megjelenésért – önhibánkon kívül történt.

BUÉK, 1997! – Az MKE elnöksége és titkársága az ez évi első hírlevélben is köszöni a számtalan karácsonyi és újévi jókívánságot, és eredményekben, sikerekben gazdag, boldog új esztendőt kíván az MKE tagjainak.

Személyi hírek

Dr. Szabó Sándorné távozása – Immár véglegesen nyugdíjba vonul Szabó Éva, aki hat éven át, két elnökség idején gondozta az MKE pénzügyeit, köztük az ágas-bogas tagdíj-ügyeket. Az év végén kis ünnepségen búcsúztatták korábbi és jelenlegi munkatársai. Jó pihenést kívánunk neki családjá körében!

Elnökségi hírek

Vita a magyar könyv- és olvasáskultúra helyzetéről – Magyar Bálint művelődési és közoktatási miniszter 1996. december 18-án a Petőfi Irodalmi Múzeumba invitálta az MKE elnökét. A beszélgetés tárgya: milyen jelentős változásokat idéznek elő az 1996-ban elfogadott jogszabályok a magyar könyv- és olvasáskultúra helyzetében. Az MKE-t Nagy Attila elnökségi tag képviselte.

OSZK-bizottság – Rónai Iván, az MKM Kulturális Örökség Főosztályának vezetője felkérte az MKE elnökét, hogy vegyen részt az OSZK szervezeti átalakítását előkészítő konzultatív testület munkájában. A testület tagjai: Maurice B. Line, a KIK képviselője, az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának képviselője, az MKM Kulturális Örökség Főosztályának vezetője, az MKM Könyvtári Osztályának vezetője.

Kjt – Az MKM Könyvtári Osztálya ismét kikérte véleményünket a könyvtárosok besorolásáról a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény módosításával kapcsolatban. A Képzési Bizottság részéről dr. Csapó Edit vállalkozott arra, hogy megfogalmazza az észrevételeket.

Társegyesületek, rokon szervezetek

KÉT – A KIK arról tájékoztatta az MKE-t, hogy miután Skaliczki Judit átvette az MKM Könyvtári Osztályának vezetését és lemondott a KIK-ben betöltött fő-

titkári tiszteréről, a KIK megbízta Zalai dr. Kovács Éva elnököt, hogy a továbbiakban ő képviselje a két szervezetet a Kulturális Érdekegyeztető Tanácsban.

Mi történt a szervezetekben?

Könyvtárostanárok Szervezete (KSz) – Balogh Mihály levélben tájékoztatta az elnökséget, hogy jubileumi ünnepi ülésük után tartott taggyűlésükön a KSz tagsága elhatározta, hogy a KSz átalakul önálló, ill. az MKE-vel társult egyesületté, miként azt korábban tették már a kisalföldiek és a csongrádiak. Döntésük kitüntetett oka, hogy így remélik hatásosabban érvényesíteni szakmai érdekeiket a közoktatási szférában, ahová legalább annyira tartozónak tudják magukat, mint amennyire a könyvtárúgyhöz tartoznak. – Folynak az előkészületek, az alapszabály kidolgozása.

Olvasószerológiai Szekció (OSz) – November 7–9. között egymásra utalva... Olvasás és könyvtárkultúra határon innen és túl címmel háromnapos konferenciát tartott Kecskeméten az új megyei könyvtárban az OSz. Részt vettek mindazok a határon túli magyar könyvtárosok, akikkel a szekciónak az elmúlt években kapcsolata volt. E program keretében tartotta a szekció küldöttválasztó és beszámoló taggyűlését is. (Vayné Pádár Éva híre)

Veszprém Megyei Szervezet (VMSz) – 1996. december 9-én a megyei könyvtár gyermekkönyvtárában szakmai összejövetelt tartott a VMSz. Praznovszky Mihály, a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatója tartott előadást Mikszáth Kálmánról és mai olvasóiról (ezt előkészítőnek szánták az 1997-es Mikszáth-évhez). Ezután szakmai élménybeszámolók hangzottak el külföldi könyvtári tapasztalatokról: Varga Károlyné és Halász Béla (Finnország), Madarász né Szakmáry Katalin (Dánia). (Balogh Ferencné híre)

Pénzügyek

Elszámolási határidő – Felhívjuk az érintettek figyelmét, hogy az 1996. évi támogatással február 15-ig kell a szervezeteknek elszámolniuk.

SzJA 1% – Mint ismeretes, az 1996. évi CXXVI. törvény rendelkezett a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózók rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról. A kedvezményezettek közé tarthat az MKE is. Az elnökség már most kéri az MKE tagjait és az egyesület munkáját támogatni kívánó érdeklődőket, hogy SzJA-juk 1%-ával segítsék az MKE céljainak megvalósítását. Az adóborítékban szereplő nyilatkozaton a következőt kell megadni: Magyar Könyvtárosok Egyesülete, adószáma: 19000895-1-01.

Képzés

Újabb hálózati tanfolyam – 1997. január 27-től 31-ig ismét lesz egy alapozó szintű tanfolyam a Zrínyi Akadémián 30 fő részvételével, amelyből legalább 10-en a Műszaki Szekció támogatását is élvezik. Ezzel párhuzamosan folynak a tárgyalások az idei lehetőségekről. Már e tanfolyam esetében is meg kellett emelnünk a saját hozzájárulás összegét 2000-ról 3000 Ft-ra, és nyilvánvalóvá vált, hogy a továbbiakban az MKE csak kisebb kedvezményekre fog tudni vállalkozni.

Előkészületben...

Sebestyén Géza-emlékülés – Az Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Könyvtárosok Sallai István Társasága Sebestyén Géza (1912–1976), az OSZK 1958–1976 között volt főigazgató-helyettese halálának húsz éves évfordulója alkalmából 1997. február 13-án, csütörtökön délelőtt 10.30 órai kezdettel emlékülést tart, amelyre a rendező szervek az egész magyar könyvtáros-társadalmat tisztelettel meghívják. (Az ülés kb. 13.30-ig tart.) Az emlékülés helye: OSZK, Budavári Palota F épület, VI. szinti előadóterem.

Nemzetközi kapcsolatok, külföldi pályázatok

A jándékkönyveket kérnek – Alapítványként megalakult és 1994 óta már működik a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola. Saját forrásból és alapítványok jóvoltából eddig több mint 20 ezer kötet gyűlt össze a főiskola épülő könyvtára számára, javarészt szépirodalom és tankönyv. Nagy szükségük lenne szakkönyvekre, kézikönyvekre, szótárakra, főiskolai/egyetemi jegyzetekre. A következő szakokon folyik az oktatás: óvodapedagógia, tanító, földrajz, történelem, angol. A következő tudományterületek irodalma érdeklí a könyvtárat: filozófia, szociológia, közgazdasági alapismeretek, pedagógia, pszichológia, politológia, jogi alapismeretek, számítástechnika, vallástörténet, kultúrtörténet, néprajz, magyar történelem, német-angol-francia nyelv. Aki segíteni tudna, a következő címre forduljon: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola, Orosz Ildikó főigazgató vagy Kovács Zsuzsa könyvtáros, Beregszász, Munkácsi út 39. tel./fax: (8-2-41)-2-21-51.

Goethe Institut – Institut Français de Hongrie – A két intézet két közös tervet jelentett be. 1997 őszére széleskörű, háromnapos könyvtáros-találkozót terveznek, amelynek témája: Az információs társadalommal kapcsolatos kihívások a 3. évezred küszöbén. 1998-ban a vidéki olvasóközönség számára szeretnék kiterjeszteni szolgáltatásaikat könyveket, hangzóanyagokat, videofilmeket tartalmazó letétekkel, médiabuszok segítségével. A tervek megvalósításához kérték az MKE segítségét is. A fejleményekről hírt adunk.

Új Szekció az IFLA-ban – Az IFLA Olvasáskutatási Kerekasztala 1997 januárjáról szekcióként működik majd, ezért a koppenhágai IFLA-konferencia előtt állandó bizottság jelölésére készülnek. Tevékenységük középpontjában továbbra is az olvasással kapcsolatos vizsgálatok és az olvasás, a nyomtatott kultúra és az elektronikus média népszerűsítése áll majd.

Előzetes rendezvénytájtár:

- 1997. január 27–30. 5. BOBCATSSS szimpózium, Budapest, OSZK
- 1997. február 13. Sebestyén Géza-emlékülés, Budapest, OSZK
- 1997. május 15–19. 42nd Warsaw International Book Fair, Varsó
- 1997. július 23–25. 5. országos helyismereti konferencia, Miskolc
- 1997. augusztus 7–9. Az MKE 29. vándorgyűlése, Kecskemét
- 1997. október 16–18. The Andrew W. Mellon Foundation Conference on Library Automation, Varsó

Állásügyek

Állást keres: Stribik József (tel.: 284-7610/1128), érettségivel, középfokú könyvtárosi végzettséggel, elsősorban orvosi könyvtárban. – Bócz Judit (tel.: 313-6250, munkahely), főiskolai könyvtárosi végzettséggel, elsősorban olvasószolgálati munkakörben, március 1-jétől.

Állást kínál: A Könyvüipari Műszaki Főiskola Központi Könyvtára (1034 Budapest, Doberdó u. 6.) teljes munkaidőre, felsőfokú végzettségű, fiatal munkatársat keres az alábbi feladatkörökre: adatbevitel az ALEPH integrált könyvtári rendszerbe, olvasószolgálati munka, könyvtári pályázatok figyelemmel kísérése és írása. Előnyt jelent az informatikai jártasság. Fizetés a közalkalmazotti bértábla szerint. Tel.: 2500-333/190 m. Óváry Istvánné könyvtárvezető. – A FSZEK pályázatot hirdet a Számítógépesítési Osztály osztályvezetői munkakörének betöltésére. A pályázat beadási határideje: 1997. március 31. A pályázónak felsőfokú számítástechnikai, informatikai vagy könyvtárosi szakképzettséggel kell rendelkeznie, s legalább passzív angol nyelvtudással. Fizetés a közalkalmazotti bértáblázat alapján, megegyezés szerint. A pályázatot dr. Bartos Évának, a FSZEK személyzeti vezetőjének kell beadni. Részletes információt (az osztályvezető feladatköréről stb.) ugyancsak tőle lehet kérni a 118-5914-es vagy a 118-5815-ös telefonszámon. – A FSZEK Központi Könyvtára középfokú képesítésű munkatársat keres kölcsönzői munkakörbe. Érdeklődni Cziboly Józsefné osztályvezetőnél vagy helyettesénél, Bardócz Antalnénál lehet, tel.: 138-4933/128. m. – A Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem Vezetőképző Intézete (1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 48–52.) középfokú könyvtárosi végzettségű munkatársat keres feldolgozó, kölcsönzési, adminisztrációs munkára. Munkaidő: 4-6 óra, részmunkaidő is lehetséges. Számlaadás, nyugdíjas is lehet. Az érdeklődők Pettenkoffer Ritát keressék (tel.: 210-4251/1024 m.). – Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár Könyvtárközi Kölcsönzési Csoportja nemzetközi jellegű feladatok ellátására gyakorlott munkatársat keres. Alkalmazási feltételek: középfokú angol nyelvtudás, számítógépes ismeret, könyvtárosi gyakorlat, jó fellépés, fejlett kommunikációs és együttműködési készség. Bérezés megállapodás szerint. Szakmai fejlődési lehetőséget igény esetén biztosítanak. A szakmai önéletrajzot a következő címre várják: OMIKK, Könyvtárközi Kölcsönzési Csoport, 1088 Budapest, Múzeum u. 17.

*

Szerkeszti: Hegyközi Iлона

Cím: MKE titkárság, 1054 Budapest, Hold u. 6. Tel./fax: 111-8634

E-posta: MKE@MAIL.C3.HU vagy H11200MKE@ELLA.HU

